

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОМАНСЬКИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта
предметна спеціалізація	014.02 Середня освіта (Мова і література (румунська))
освітня програма	Румунська мова, світова література та <u>англійська мова</u>

1. **Кваліфікація, що присвоюється**
Освітня кваліфікація: Бакалавр середньої освіти за спеціалізацією «Румунська мова, світова література та англійська мова».
2. **Тривалість програми**
3 роки 10 місяців.
3. **Кількість кредитів**
240 кредитів ЄКТС.
4. **Рівень кваліфікації відповідно до Національної рамки кваліфікацій та Європейської рамки кваліфікацій**
FQ-ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, НРК – 6 рівень.
5. **Галузь знань**
01 Освіта / Педагогіка
6. **Профіль програми**

Мета програми	
Забезпечити комплексну підготовку фахівців з викладанням румунської мови, світової літератури та англійської мови таким чином, щоб бакалавр мав професійні знання та вмів застосовувати їх у своїй професійній діяльності вчителя середньої школи. Сформувати професійні лінгвістичні знання із всебічних і глибоких знань з вивчаємої мови, теоретичних основ мовознавства, основних процесів розвитку мовленнєвих явищ, розуміння процесів, що формують мову як систему. Фахову мовну підготовку забезпечить поглиблене вивчення літературного процесу, починаючи від літератури античності та завершуючи новітньою літературою Західної Європи та Америки.	
Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою	
На навчання для здобуття ступеня бакалавра приймаються особи, які здобули повну загальну середню освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста або освітній ступінь бакалавра.	
Характеристика програми	
1.	<p>Предметна область / галузь знань</p> <p>Мова і література (румунська), галузь знань – 01 Освіта, спеціальність – 014 Середня освіта</p> <ul style="list-style-type: none"> - Цикл загально-нормативних дисциплін (20 кредитів ЄКТС, 600 год); - Цикл професійно-нормативних дисциплін 130 кредитів ЄКТС, 3900 год); - Цикл дисциплін вільного вибору (60 кредитів ЄКТС, 1800 год) - Цикл практичної підготовки (30 кредитів ЄКТС, 900 год.)

2.	Фокус програми: загальна/спеціальна	Основний фокус програми – підготовка вчителя іноземних мов (румунської, англійської) та світової літератури.
3.	Орієнтація програми	Освітньо-професійна
4.	Особливості програми	Програма передбачає необхідність практики (ознайомчої, навчальної та виробничої), реалізація якої проходить в рамках програми, стажування за кордоном, участь у міжнародних програмах в рамках програми та самостійно, в освітянських програмах та ін., наявність мовних асистентів-іноземців; програма студентської академічної мобільності.
Стиль та методика оцінювання		
1.	Підходи до викладання і навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, індивідуальні підходи. Лекції, семінари, практичні заняття в малих групах, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації з викладачами, підготовка бакалаврської роботи.
2.	Система оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та поза аудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми; поточний контроль, поетапний, модульний, підсумковий контроль, кваліфікаційні екзамени, письмові, усні екзамени, тестування, есе, презентації, залік, курсова робота.

7. Структурна діаграма програми

Назва навчальної дисципліни/модуля або практики	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин	Семестр
I. Цикл загальної підготовки			
Загальні нормативні дисципліни (20 кредитів, 8 %)			
Філософія	5	150	3
Українська мова	5	150	1
Соціально-політичні студії	5	150	4
Історія та культура України	5	150	1
Дисципліни вільного вибору студента (8 кредитів, 3%)			
Перелік дисциплін соціально-гуманітарного спрямування	4	120	3-8

Перелік дисциплін природничого та технічного спрямування	4	120	3-8
II. Цикл професійної підготовки			
Професійні нормативні дисципліни (130 кредитів, 54%)			
Педагогіка	6	180	2
Психологія	6	180	1
Вступ до спеціальності. Вступ до романської філології; латинська мова	4	120	2
Лінгвістика та основи наукових досліджень	9	270	2,8
Риторика	4	120	2
Румунська мова: теоретичний та практичний курс	42	1260	1,2,3,4, 5,6,7,8
Англійська мова: теоретичний та практичний курс	27	810	2,3,4,5,6, 7
Методика навчання іноземної мови; методика навчання світової літератури	8	240	4,5
Теорія та історія світової літератури	24	720	1,2,3,5,7, 8
Практична підготовка (30 кр., 13%)			
Ознайомча практика	3	90	2
Навчальна практика (фольклорна, діалектологічна)	6	180	4
Виробнича практика	15	450	6,7
Кваліфікаційна робота	6	180	8
Дисципліни вільного вибору студента (52 кредити, 22%)			
Перелік дисциплін професійного спрямування	4	120	3-8
Перелік дисциплін за основною спеціальністю	28	840	3-8
Перелік дисциплін за другою спеціальністю	20	600	3-8

8. **Форма навчання:** денна.

9. **Положення про оцінювання та шкала оцінок**

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС» (рішення вченої ради ІДГУ від 02.03.2016 р., протокол № 7). Основними формами контролю є поточний, проміжний (модульний) та підсумковий (залік, іспит). Оцінювання знань

здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та переводиться у 100-бальну шкалу.

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	
	екзамен	залік
90-100	відмінно	зараховано
80-89	добре	
65-79		
55-64	задовільно	
50-54		
30-49	незадовільно	не зараховано
1-29		

10. **Форми атестації здобувачів**

Атестація здійснюватиметься у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену зі спеціальності. З метою атестації здобувачів вищої освіти створюється Атестаційна комісія, діяльність якої регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Атестаційної комісії в ІДГУ» (рішення вченої ради ІДГУ від 26.02.2015 р., протокол № 5). Атестаційний екзамен включає програмні питання, які визначають рівень засвоєння фахових компетентностей.

Кваліфікаційною роботою є робота бакалавра, що виконується на завершальному етапі здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Вимоги до написання кваліфікаційних робіт, порядок її виконання та захисту визначено в «Положенні про кваліфікаційні роботи в ІДГУ» (рішення вченої ради ІДГУ від 26.11.2015 р., протокол №4). Деталізація вимог до кваліфікаційної роботи регламентується методичними рекомендаціями кафедри. Для запобігання академічного плагіату кваліфікаційні роботи розміщуються на електронному репозиторії вищого навчального закладу та проходять комп'ютерну перевірку на наявність плагіату.

11. **Керівник програми чи еквівалентна посада**

Гарант освітньої програми – кандидат філологічних наук, доцент Голованова Олена Михайлівна

12. **Професійні профілі випускників.**

Первинною посадою для випускника, згідно з чинним Національним класифікатором професій України є викладання румунської, англійської мов і світової літератури у середньоосвітніх закладах.

Після закінчення навчання випускники спеціалізації «Середня освіта (Мова і література (румунська))» можуть працювати на іноземних, спільних та вітчизняних підприємствах на посадах:

- вчитель, викладач;
- перекладач;
- секретарь-референт;
- науковий співробітник;

- менеджер з міжнародних зв'язків;
- журналіст;
- керівник підрозділу міжнародних зв'язків у політичних, громадських організаціях;
- фахівець зі зв'язків з громадськістю і пресою;
- редактор міжнародних та вітчизняних видань;
- гід-перекладач;
- контент-менеджер.

13. Доступ до подальшого навчання.

Особа, яка здобула вищу освіту першого (бакалаврського) рівня, має право продовжити навчання за другим (магістерським) рівнем.

ІНФОРМАЦІЯ СТОСОВНО ОКРЕМИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Нормативна складова

Загальні дисципліни

Філософія

1. КОД: ЗНД 1.01
2. ТИП: нормативний
3. РІК НАВЧАННЯ: другий
4. СЕМЕСТР: 2
5. КІЛЬКІСТЬ КРЕДИТІВ ЄКТС: 5
6. ЛЕКТОР: доц. Запорожченко О. В.
7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: сприяння ґрунтовному ознайомленню студентів з історією розвитку філософії; роз'яснення основних актуальних проблем сучасної світової філософії; визначення основних етапів формування світової філософської думки; розвиток вміння самостійно робити філософський аналіз різних вчень, концепцій, ідей, порівнювати їх; розвиток вміння обґрунтовувати свою світоглядну позицію і філософські погляди, вміння відстоювати свої погляди в дискусії; виховання поваги до загальнолюдських цінностей, на яких ґрунтується розвиток людства; сприяння формуванню систематизованого світогляду і високої культури мислення .

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: специфіку філософії як особливого типу світогляду, її функції, завдання, проблемне поле; понятійно-термінологічний апарат курсу; основні напрямки філософії та історію їх виникнення; основних представників світової філософії та їх базові концепції та ідеї; особливості та проблематику філософських пошуків у кожному епоху розвитку людства; основні джерела філософських знань.

вміти: обґрунтовувати свою світоглядну позицію щодо важливості знань з основ філософії; порівнювати між собою різні філософські погляди, ідеї, концепції; аналізувати вплив соціокультурних чинників на формування філософських ідей, проблематику філософських пошуків; коректно використовувати філософські терміни та поняття під час усних відповідей на семінарських заняттях, складати термінологічні словники, застосовувати філософські терміни для експлікації власної думки; здійснювати самостійний пошук інформації з використанням різноманітних ресурсів.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. ПРЕРЕКВІЗИТ: Вступ до історії з основами наукових досліджень

10. ЗМІСТ КУРСУ:

Філософія як форма суспільної свідомості. Структура, предмет і функції філософії. Стародавня філософія як зародок і колыска всіх наступних типів філософії. Основні філософські поняття античної філософії. Нові умови розвитку філософії. Від політеїзму до монотеїзму. Релігійний характер філософських пошуків. Філософія епохи Відродження.

Представники європейської філософії Нового часу. Соціальні та антропологічні ідеї Нового часу та філософія Просвітництва. Загальна характеристика німецької класичної філософії, її представники. Марксистська філософія. Антропологічні напрямки в західній філософії. Проблема несвідомого та ірраціонального. Філософія людського існування (екзистенціалізм). Еволюція релігійної філософії. Сцієнтистські напрямки. Позитивізм та його різновиди. Структуралізм та модернізм в сучасній філософії.

Філософська думка Київської Русі. Києво-Могилянська академія як осередок розвитку філософії в Україні. Проблема людини у філософських роздумах Г.Сковороди. Проблема звільнення людини і нації у творах мислителів Кирило-Мефодіївського братства. Розробка антропологічного принципу та ідея суспільного прогресу у творчості Франка, Драгоманова, Грушевського та ін. Подальший розвиток філософської думки в Україні.

Буття як універсальна філософська категорія. Свідомість людини як духовний спосіб орієнтації її у реальності буття. Загальний зміст і форми пізнавальної діяльності. Істина як процес. Природні передумови, матеріальні та духовні засади людського життя. Суспільне виробництво, його архітектоніка. Економічна, соціальна, політична і духовна сфери життя людей. Соціальна структура суспільства. Суспільна свідомість. Проблема сенсу, цінності і самоцінності людського життя у духовному досвіді людства. Ідея цілісної людини як вираз сенсу людського життя. Свобода і гуманізм. Свобода і культура.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Історія філософії: підручник / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. — К., 2001.
2. Огородник І. В. Історія філософської думки в Україні : навч. посібник / І. В. Огородник, В. В. Огородник. — К., 1999.
3. Філософія : навч. посібник / за ред. І. Ф. Надольного. — 5-е вид., випр. і доп. — К. 2005.
4. Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії: навч. посібник / Ю. Федів, Н. Мозгова. — К., 2001.
5. Чижевський Д. Нариси з історії філософи в Україні / Д. Чижевський // Твори. В 4 т. / під заг. ред. В. Лісового. — К., 2005.

12. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

13. ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ: екзамен.

14. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Історія та культура України

1. **КОД МОДУЛЯ:** ЗНД 1.02
2. **ТИП МОДУЛЯ:** загально-нормативний
3. **РІК НАВЧАННЯ:** 1
4. **СЕМЕСТР:** 1
5. **ОБСЯГ МОДУЛЯ:**

кількість кредитів ЄКТС: 5

загальна кількість годин: 150

аудиторні години: 60

лекції: 30

семінари: 28

6.ЛЕКТОР (и): доц. Дізанова А. В.

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: сприяти формуванню у студентів знань щодо становлення і розвитку українського народу, його діяльності в соціально-економічній, духовній, політичній, державній, культурній сферах з давніх часів до сьогодення, взаємодії з іншими народами та державами; вмінь аналізувати економічні, соціальні, політичні, культурні явища й процеси, що відбувалися в Україні на різних етапах історичного розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: сучасні методи історичного пізнання, історичний термінологічно-понятійний апарат; основні етапи історичного процесу та культурного розвитку на теренах України; специфіку політичного, соціального, економічного, культурного життя України на різних етапах історії, специфіку розвитку окремих регіонів України;

вміти: використовувати набуті знання в практичній діяльності; аналізувати історичні події, орієнтуватися в історичному просторі та часі, визначати причинно-наслідкові зв'язки, оцінювати роль суб'єктивних та об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах; давати оцінку пам'яткам вітчизняної та світової культури, співвідносити їх з історичними періодами, самостійно поглиблювати знання у рамках дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних технічних засобів.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. ПРЕРЕКВІЗИТ: вступ до історії з основами наукових досліджень

КОРЕКВІЗИТ: історія країн Центрально-Східної Європи

10. ЗМІСТ КУРСУ:

Стародавня доба в історії України. Східні слов'яни. Проблема етногенезу та розселення слов'ян. Господарство та суспільний лад слов'ян. Антське царство та його політичне становище в IV-VI ст. н.е. Побут, культура і вірування слов'янських племен. Походження та основні етапи формування українського етносу.

Середньовічна держава Київська Русь. Галицько-Волинське князівство.

Українські землі під владою іноземних держав (XIV – перша половина XVII ст.). Українське козацтво.

Українська національна революція середини XVII ст.

Українські гетьмани Ю.Хмельницький та І.Виговський. Гадяцька угода. Гетьманщина, Правобережна Україна і Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст.

Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (XIX – початок XX ст.).

Скасування кріпацтва. Реформи 60-70-х років XIX ст.

Розвиток капіталізму в промисловості та сільському господарстві, його особливості на поч. XX ст.

Українська революція 1917-1920 рр.

Встановлення влади рад на початку 1919 року. Створення УСРР.

Україна у міжвоєнну добу (1921-1939).

Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.) та післявоєнний період (1945-1954 рр.).

Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя у період «перебудови», погіршення економічної ситуації. Чорнобильська катастрофа. Початок формування системи багатопартійності в Україні.

Україна в умовах незалежності. Розгортання державотворчих процесів. Становлення владних структур. Економічні проблеми. Модель реформування економіки України. Соціальні трансформації. Міжнаціональні відносини в Україні.

Наукове визначення поняття культура. Основні підходи до вивчення феномену культури в сучасній культурології (еволюціоністський, соціологічний, антропологічний, циклічний та ін.). Духовна та матеріальна культура. Світова та національна культура. Основні функції культури. Проблема періодизації української культури. Культурологічна думка України.

Витоки та передумови формування української культури.

Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської Русі. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, літописання, музика, живопис та ін.). Монголо-татарська навала та її наслідки для культурного розвитку Русі. Історичне значення культури Київської Русі.

Інкорпорація українських земель до складу Литви та Польщі. Умови розвитку національно-культурного і релігійного життя. Поява козацтва та його значення для розвитку української культури. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, братства, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могилою, підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату). Становлення української культури XIV - середина XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур.

Передумови та причини розвитку бароко в Україні.

Національне відродження в Україні (кінець XVIII - XIX ст.)

Розвиток української культури в другій половині XIX - на початку XX ст.

Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи.

Розвиток культури України під час Другої світової. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Вплив Горбачовської перебудови на українську культуру. Національна культура в умовах зростання національно-культурної ідентичності. Національно-культурне відродження в Україні в середині 80-х – на початку 90-х рр. та його особливості. Проголошення незалежності України та його значення у формуванні національної самосвідомості українців та розвитку духовної культури.

Суперечливий характер культурного процесу в сучасних умовах. Сучасні здобутки української культури. Освіта та проблеми її реформування. Здобутки та проблеми української науки. Розвиток літератури. Повернення творів «заборонених» письменників. Українське кіномистецтво. Телебачення. Театр. Музика. Українська культура в умовах постмодернізму.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко О.Д. Історія України. Навчальний посібник для ВНЗ. — К., 2010.
2. Лазарович М. В. Історія України : навч. посіб. / М. В. Лазарович. – 3-тє вид., стереотип. – К., 2013.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. – К.: Кліо, 2015.
4. Пальм Н. Д. Історія української культури : навч. посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2013. – 296 с.
5. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький. – К. : Знання, 2007. – 680 с.
6. Хома І. Я. Історія української культури : навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 356 с.

12. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

13. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ: екзамен.

14. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Соціально-політичні студії

1. **КОД МОДУЛЯ:** ЗНД 1.03.
2. **ТИП МОДУЛЯ:** нормативний
3. **РІК НАВЧАННЯ:** II
4. **СЕМЕСТР:** IV
5. **ОБСЯГ МОДУЛЯ:**
кількість кредитів ЄКТС: 5
6. **ЛЕКТОР (и):** кандидат філософських наук, доцент Запорожченко Олексій Володимирович
7. **РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:**

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціально-політичні студії» є:

- сприяння ґрунтовному ознайомленню студентів з специфікою сучасного суспільного розвитку;
- роз'яснення основних актуальних проблеми сучасного суспільствознавства;
- розвиток вміння самостійно робити аналіз різних соціально-політичних вчень, концепцій, ідей, порівнювати їх;
- розвиток вміння обґрунтовувати свою світоглядну позицію і погляди, вміння відстоювати свої погляди в дискусії;
- виховання поваги до загальнолюдських цінностей, на яких ґрунтується розвиток сучасного суспільства;

- сприяння формуванню систематизованого світогляду, громадянської позиції, патріотизму, соціально-політичної культури.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати:

- специфіку суспільства як складної системи, його структуру та сфери життєдіяльності, завдання та проблемне сучасного суспільствознавства;
- соціальну структуру суспільства, соціальні інститути та процеси, структуру політичної системи суспільства;
- основні соціально-політичні проблеми сучасності;
- понятійно-термінологічний апарат курсу;
- основні джерела знань з соціології та політології.

вміти:

- обґрунтовувати свою світоглядну позицію щодо важливості знань з основ соціології та політології;
- порівнювати між собою різні суспільствознавчі погляди, ідеї, концепції;
- аналізувати вплив різних чинників на соціально-політичні процеси;
- коректно використовувати суспільствознавчі терміни та поняття під час усних відповідей на семінарських заняттях, складати термінологічні словники, коректно застосовувати терміни з соціології та політології для експлікації власної думки;
- здійснювати самостійний пошук інформації з використанням різноманітних ресурсів.

8. СПОСІБ НАВЧАННЯ: аудиторне

9. НЕОБХІДНІ ОBOB'ЯЗKOBІ ПОПЕРЕДНІ ТА СУПУТНІ МОДУЛІ:

- Пререквізит: Філософія

10. ЗМІСТ МОДУЛЯ:

Модуль 1. Суспільство як складна система

Тема 1.1. Сучасні науки про суспільство. Соціологічні теорії. Основні підходи до розуміння суспільства і людини. Соціологія як наука про соціальні спільноти. Типи соціальних спільнот. Соціальні інститути як механізми самоорганізації спільного життя людей та їх різновиди. Структура та функції соціології. Місце соціології у системі наук. Специфіка соціології за об'єктом і предметом дослідження.

Стан розвитку та специфічні риси сучасного суспільствознавства. Основні парадигми сучасного соціального заняття та його структура. Теоретична соціологія: структурні та інтерпретативні парадигми. Структурний функціоналізм. Соціальна система та її складники. Проблема соціальної інтеграції. Соціологія конфлікту. Символічний інтеракціонізм. Поняття соціальної взаємодії.

Тема 1.2. Особистість як суб'єкт і об'єкт суспільних відносин. Особистість в соціології. Особистість – людина – індивід. Біологічне та соціальне в людині. Теорія розвитку особистості. Характерні риси особистості та її внутрішня духовна структура. Проблема соціалізації, соціальної та інтеріоризація. Ре соціалізація особистості в перехідних суспільствах.

Тема 1.3. Суспільство як соціальна система. Системний підхід до суспільства в соціології. Аналіз суспільства з позицій детермінізму. Концепція суспільства в функціоналізмі і індивідуалізмі.

Тема 1.4. Соціальна структура суспільства. Поняття соціальної структури. Соціально-класова структура суспільства та тенденції змін у пострадянському періоді. Соціально-етнічна структура суспільства. Соціально-демографічна структура суспільства. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність. Динаміка соціальної структури українського суспільства пострадянського періоду.

Модуль 2. Політичне життя суспільства .

Тема 2.1. Політична влада. Влада як суспільне явище. Поняття і суть влади, основні концепції влади. Народ — джерело і носій влади. Соціальне призначення влади. Основні види влади: політична, економічна, духовна, сімейна. Функції політичної влади. Влада як інституціолізована форма суспільної могутності. Характеристики політичної влади. Проблема забезпечення легітимності влади та основні її види. Принцип розподілу влади та її історичні форми. Функціонування політичної влади. Проблема ефективності політичної влади. Влада і владні відносини в сучасному українському суспільстві.

Тема 2.2. Політична система суспільства. Поняття «політична система суспільства». Політична система як механізм формування і функціонування влади в суспільстві, чинник стабілізації і розвитку політичного життя. Основні елементи політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікаційна і нормативно-регулятивна підсистеми. Місце і роль у політичній системі держави, політичних партій, ЗМІ, політичних асоціацій і об'єднань, різних політичних суб'єктів та їхні взаємовідносини. Функції політичної системи: визначення цілей, завдань, програми діяльності суспільства, мобілізація ресурсів на досягнення поставлених цілей, інтеграція всіх елементів суспільства. Типологія політичних систем: погляди політологів різних шкіл. Особливості політичної системи України в історичній ретроспективі. Політична система сучасної України у світлі нової Конституції України.

Тема 2.3. Держава як основний інститут політичної системи. Походження і сутність держави. Позакласовий, класовий та загальноцивілізаційний підходи до аналізу сутності, походження і призначення держави. Основні ознаки і функції держави. Історичний розвиток української держави. Форми правління та державного устрою. Державні інститути та органи. Класифікація органів державної влади. Конституція України про основні засади державності. Правова та соціальна держава. Поняття правової держави. Характерні риси правової держави. Соціальна держава. Співвідношення соціального і правового принципів. Побудова правової, соціальної, демократичної, суверенної держави — стрижень національного відродження України. Громадянське суспільство та його взаємозв'язок з державою. Поняття «громадянське суспільство». Сучасні концепції громадянського суспільства. Громадянське суспільство як сфера самоврядування вільних індивідів та добровільно сформованих громадян. Головні інститути громадянського суспільства. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства. Шляхи формування громадянського суспільства, правової, соціальної держави в суверенній Україні.

Тема 2.4. Політичні режими. Поняття політичного режиму: його сутність та основні компоненти. Основні типи політичних режимів сучасності: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Динаміка політичних режимів. Недемократичні політичні режими. Авторитарні або диктаторські режими. Особиста і «класова» диктатура. Зміст понять «диктатура», «тиранія», «деспотія». Тоталітаризм та його ознаки. Конкретно-історичні форми тоталітаризму: комунізм, фашизм, нацизм. Фактори, що сприяють формуванню

тоталітаризму в сучасних умовах. Поняття та виміри демократії. Багатоманітність тлумачення демократії. Принципи (ознаки) та інститути демократії. Основні концепції демократії. Колективістська (тоталітарна), особистісна (ліберальна), плюралістична (теорія зацікавлених груп). Характерні риси основних концепцій демократії. Демократія як форма держави і як механізм політичної влади. Проблеми політичної участі. Форми демократії: ідентитарна (плебісцитна, пряма) і репрезентативна (представницька). Переваги та недоліки основних форм демократії. Передумови та шляхи демократизації українського суспільства. Економічні, соціальні, політико-культурні, релігійні та зовнішньополітичні передумови демократії в Україні.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Білоус В. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. – К., 2002 р.
2. Вербець В. В. Соціологія: теоретичні та методичні аспекти: Методичний посібник для студентів гуманітарних університетів. – Рівне: РДГУ, 2005 р.
3. Герасимчук А., Палеха Ю., Шиян О. Соціологія: Навч. посібник. – К., 2002 р.
4. Джонсон А. Тлумачний словник з соціології. – Львів, 2003. – 387 с.
5. Соціологічна думка України: Навч. посібн. / ред. Захарченко М. та ін. – К., 1996 р.
12. **ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:** лекції, семінарські заняття, самостійна робота
13. **ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ:** екзамен.
14. **МОВА НАВЧАННЯ:** українська.

Українська мова

1. **КОД МОДУЛЯ:** ЗНД 1.04
2. **ТИП МОДУЛЯ:** загально-нормативний
3. **РІВЕНЬ МОДУЛЯ:** бакалавр
4. **РІК НАВЧАННЯ:** 1
5. **СЕМЕСТР:** 1
6. **ОБСЯГ МОДУЛЯ:**
 - кількість кредитів ЄКТС: 5
 - загальна кількість годин: 150
 - аудиторні години: 60
 - лекції: 20
 - семінари: 40
7. Лектор: доц. Мельникова Р.М.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: сформувати уявлення студентів про українську мову як систему одиниць різного рівня, що взаємодіють, поглибити знання першокурсників, набуті під час вивчення української мови за шкільною програмою, активізувати й удосконалити мовленнєві навички, культуру письма та усного спілкування. Одним із основних аспектів вивчення української мови є функціональний підхід, тому безпосередню увагу зосереджено на використанні студентами мовних засобів для формування досконалого мовлення.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: основні питання з лінгвістики, зокрема фонетики, фонології, лексикології, фразеології, лексикографії, граматики української мови, стилістики і культури української мови; різні аспекти ділового спілкування.

вміти: диференціювати мовні одиниці всіх мовних рівнів та здійснювати їх опис, правильно використовувати на письмі їх словоформи; розрізняти функціональні стилі української мови, спираючись на їхні ознаки;) грамотно писати тексти різних стилів; правильно писати документи різних видів, доречно використовуючи особливості документної мови.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. КОРЕКВІЗИТ: Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень

10. ЗМІСТ КУРСУ:

Українська мова серед інших мов світу. Фонетика. Класифікація звуків української мови. Орфографія, орфоепія, пунктуація української мови. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія і фразеографія.

Словотвір і морфеміка української мови. Морфологія як вчення про частини мови. Іменник в українській мові. Прикметник в українській мові. Числівник в українській мові. Займенник в українській мові. Дієслово в українській мові. Незмінювані частини мови в українській мові. Синтаксис української мови. Словосполучення і просте речення. Складне речення. Пряма і непряма мова. Діалог. Заміна прямої мови непрямою. Цитати. Українська пунктуація.

Стилістика української мови. Мовний стиль як сукупність засобів, вибір яких зумовлюється змістом, метою та характером висловлювання. Науковий стиль. Публіцистичний стиль. Художній стиль. Розмовний стиль. Офіційно-діловий стиль. Епістолярний стиль. Конфесійний стиль.

Ділове мовлення і культура мови. Літературна мова як оброблена форма загальнонародної мови. Культура мови, культура мовлення. Комунікативні якості мови. Культура усного мовлення.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова. – К., 2006.
2. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фонетика / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко. – К., 2010.
3. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко. – К., 2010.
4. Український правопис. – К., 2010.
5. Делюсто М. С. Типологія говірок межиріччя Дністра і Дунаю. – Ізмаїл, 2012.

12. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота

13. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ: екзамен.

14. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Дисципліни професійної підготовки

Педагогіка

1. **КОД:** ПНД 2.1.01
2. **ТИП:** нормативний
3. **РІК НАВЧАННЯ:** перший
4. **СЕМЕСТР:** 2
5. **КІЛЬКІСТЬ КРЕДИТІВ ЄКТС:** 6
6. **ЛЕКТОР:** доц. Звєкова В, К.
7. **РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:**

Завдання дисципліни: опанування студентами загальних основ педагогіки; засвоєння психолого-педагогічних та методичних основ організації й управління освітнім процесом у середньому загальноосвітньому закладі; формування та вдосконалення практичних вмінь і навичок застосування педагогічних знань у навчально-виховному процесі; розвиток педагогічного мислення, здатності до аналізу педагогічної дійсності; оволодіння майбутніми фахівцями елементами інноваційних технологій та здатністю впроваджувати їх у навчально-виховний процес; формування професійних якостей особистості, які дозволять успішно оволодівати майстерністю організації освітнього процесу в навчальному закладі, досягти високого рівня самоорганізації професійно-педагогічної діяльності.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: поняттєво-категорійний апарат курсу; сутність та складові процесу навчання; освітню систему в Україні; тенденції розвитку педагогіки як науки; загальні закономірності виховання, навчання та розвитку школяра; мету, зміст, принципи, методи і форми організації навчання та виховання в школі; сутність та особливості процесу навчання; зміст загальної середньої освіти та шляхи її модернізації; наукові підходи до класифікації педагогічних технологій; вимоги до вчителя сучасної школи;

вміти: педагогічно осмислювати та реалізовувати процес розвитку, виховання, навчання школяра та забезпечувати творчий підхід до педагогічної діяльності; грамотно оперувати поняттєво-категорійним апаратом курсу; аналізувати педагогічні ситуації з позицій сучасної педагогіки; діагностувати рівень власних знань, умінь і навичок з дисципліни; удосконалювати педагогічні здібності та вміння педагогічної техніки; виявляти власну педагогічну творчість у розв'язанні проблемних педагогічних ситуацій, які можуть виникнути в освітньому процесі; розробляти конспекти уроків та виховних заходів відносно зазначеної педагогічної технології; організовувати творчу інтелектуальну діяльність учня або колективу з метою формування ключових компетентностей; добирати відповідно до мети діяльності методи і форми навчання, виховання та соціалізації особистості.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. ПРЕРЕКВІЗИТ: Психологія.

КОРЕКВІЗИТ: Основи педагогічної творчості. Інноваційні процеси в освіті

10. ЗМІСТ КУРСУ: Предмет і завдання педагогіки. Мета і завдання виховання. Система освіти в Україні. Розвиток, виховання й формування особистості. Вікова періодизація розвитку особистості. Предмет і завдання дидактики. Процес навчання в сучасній школі. Закономірності і принципи навчання. Зміст освіти. Методи навчання та форми організації навчального процесу. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів. Сутність, структура та методи виховання. Сутність та структура процесу виховання. Загальні методи виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності й поведінки. Методи стимулювання діяльності й поведінки. Методи самовиховання й перевиховання особистості. Зміст та організація процесу виховання. Шляхи згуртування дитячого колективу. Робота вчителя з батьками школярів. Позакласна та позашкільна виховна робота. Технології ефективного навчання. Педагоги-новатори та

авторські школи. Наукові основи управління закладами освіти, організація методичної роботи в школі.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Власова О.І. Педагогічна психологія- К.: Либідь, 2005
2. Головінський І. Педагогічна психологія- К.:, 2003
3. Бондарчук Е.И. Основы психологии и педагогики- К.:, 2002
4. Палеха Ю.І. Основы психологии та педагогіки- К.:, 2002
5. Степанов О.М. Основы психологии і педагогіки - К.:, 2006
6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. – К., 2001.
7. Фіцула М.М. Педагогіка. – К., 2000.

12. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

13. ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ: екзамен.

15. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Психологія

1. КОД: ПНД 2.1.02

2. ТИП: нормативний

3. РІК НАВЧАННЯ: перший

4. СЕМЕСТР: 1

5. КІЛЬКІСТЬ КРЕДИТІВ ЄКТС: 6

6. ЛЕКТОР: доц. Везенкова Г.І.

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: формування цілісного уявлення про психіку, її рівні, психічні явища; засвоєння сутності психічних явищ, основних закономірностей психічних пізнавальних, емоційно-вольових процесів і станів та психологічних особливостей особистості і їх зв'язку з поведінкою та діяльністю людини; формування у студентів аналітико-синтетичного та аналітико-критичного типу мислення.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати: сутність психічних явищ, як форм відображення дійсності; теорії та парадигми психічної детермінації поведінки та діяльності людини, функції несвідомого, підсвідомого, свідомості та мати цілісне уявлення про рівні психіки, структурні компоненти рівнів психіки, методи загальної психології, методологічні принципи та етапи наукового дослідження, психологічну структуру діяльності, види діяльності та форми її освоєння, психологічну структуру комунікативної діяльності, її значення у формуванні міжособистісних стосунків, структуру соціальних груп, їх види та методи вивчення, сутність психічних когнітивних процесів (відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення і мови, уявлення, уваги), їх види та закономірності проявлення, сутність психічних емоційних процесів (емоційного тону, настрою, ситуативних емоцій, вищих почуттів, афекту) та їх оціночну і мотиваційну функції, сутність вольових процесів та їх роль у регуляції поведінки, психічні особливості людини (темперамент, характер, здібності).

вміти: охарактеризувати психічні явища як форми психічного відображення дійсності і регуляції поведінки та діяльності людини, аналізувати сучасні напрямки психологічної науки, застосувати отримані знання при аналізі та оцінці своєї поведінки і особистості та поведінки і особистості інших людей. класифікувати, характеризувати та застосувати методи психології, визначати роль психологічних знань у різних видах професійної діяльності, у пізнанні себе та інших людей, аналізувати комунікативні дії, застосувати методи вивчення міжособистісних стосунків у групі, застосувати методи вивчення когнітивних процесів, застосувати методи вивчення емоційних процесів, застосувати методи вивчення вольових процесів, дати характеристику прояву особливостей темпераменту, характеру та здібностей у поведінці та різних видах діяльності людини.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. КОРЕКВІЗИТ: педагогіка

10. ЗМІСТ КУРСУ:

Загальна психологія як наука.

Рівні та структура психіки. Методи загальної психології. Діяльність. Спілкування. Особистість. Визначення особистості в загальній психології. Розвиток і формування особистості. Соціальні та біологічні передумови розвитку особистості. Структура особистості. Соціальні групи. Міжособистісні взаємини і статус людини. Лідер і керівник групи.

Відчуття. Сприймання. Уявлення і пам'ять. Мислення і мовлення. Уява. Увага. Емоції і почуття. Воля. Темперамент. Психологічні характеристики темпераменту. Темперамент і індивідуальний стиль діяльності.

Характер. Поняття про характер. Біологічна та соціальна природа характеру. Структура характеру і його властивості. Механізми формування характеру.

Здібності. Поняття про здібності. Задатки і здібності. Здібності і діяльність. Види здібностей та їх класифікація. Рівні розвитку здібностей.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Власова О.І. Педагогічна психологія. – К.: Либідь, 2005.
2. Бондарчук Е.И. Основы психологии и педагогики. – К., 2002.
3. Палеха Ю.І. Основы психологии та педагогіки. – К., 2002.
4. Степанов О.М. Основы психологии і педагогіки. – К., 2006.
5. Дубравська Д.М. Основы психологии. – Львів, 2001.

12. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

13. ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ: екзамен.

14. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Лінгвістика та основи наукових досліджень

1. **КОД МОДУЛЯ:** ПНД 2.2.01

2. **ТИП МОДУЛЯ:** професійно-нормативний

3. **РІВЕНЬ МОДУЛЯ:** бакалавр

4. **РІК НАВЧАННЯ:** 1,4

5. **СЕМЕСТР:** 1,8

6. **ОБСЯГ МОДУЛЯ:**

кількість кредитів ЄКТС: 9

загальна кількість годин: 270

аудиторні години: 108

лекції: 46

семінари: 58

7. **ЛЕКТОР (и):** доценти: Колесникова Л.В., Кольцун Н.М.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання вивчення дисципліни: надання студентам знань з основних понять лінгвістики, засвоєння термінологічного апарату з мовознавства, розвиток інтересу до мовознавчих дисциплін; підготовка студента до усвідомленого і систематичного вивчення інших лінгвістичних дисциплін професійної підготовки. знайомлення студентів-філологів із завданнями, специфікою, організацією і можливостями їх участі у науковій роботі в різних її формах (індивідуальній, груповій та колективній) і на різних її рівнях (у групі, на факультеті, у ВНЗ, у всеукраїнській науково-дослідній роботі тощо). Висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації

науково-дослідницької діяльності, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень студентами. Оволодіння методологією і методами дослідження.

У результаті вивчення модуля студент повинен:

знати: об'єкт, зміст, структуру мовознавства як науки, зв'язок з іншими науками; поняттєво-термінологічний апарат сучасної лінгвістики; знакову, когнітивну, комунікативну сутність та природу мови, її суспільний характер; будову системи та структури мови, її одиниці, категорії та рівні; класифікації мов світу.

вміти: володіти мовознавчою термінологією; аналізувати мовні одиниці всіх рівнів мовної системи, а також встановлювати типи відносин між ними; характеризувати мови за наявними класифікаціями.

9. СПОСІБ НАВЧАННЯ: аудиторне

10. НЕОБХІДНІ ОБОВ'ЯЗКОВІ ПОПЕРЕДНІ ТА СУПУТНІ МОДУЛІ:

- **Пререквізит:** шкільний курс української, російської та іноземних мов.
- **Кореквізит:** іноземні мови, сучасна українська мова.

11. ЗМІСТ МОДУЛЯ:

Загальні питання мовознавства. Предмет мовознавства. Зміст і основні завдання курсу. **Природа і сутність мови.** Мова як знакова система. Основні ознаки та класифікація знаків. Мова та інші засоби спілкування. Мова і мовлення. Синхронія і діахронія.

Мова як суспільне явище. Мова і суспільство. Мова і культура. Мова і народ. Функції мови. Мова і мислення. Поліморфність мислення.

Походження і розвиток мови. Проблема походження мови. Зовнішні та внутрішні причини розвитку мови. Розвиток і функціонування мов у різні історичні епохи. Мовні контакти. Інтерлінгвістика. Питання про перспективи розвитку мов. Штучні міжнародні мови.

Мовна система. Рівні, одиниці та категорії мови. Система та структура мови. Мовна система. Поняття про систему. Структурні та функціональні типи мовних одиниць. Основні та проміжні рівні мовної системи, їх одиниці та категорії. Типи відношень між мовними одиницями та рівнями.

Фонетика. Фонологія. Фонетико-фонологічний ярус мовної системи. Сегментні та суперсегментні одиниці. Класифікація звуків. Склад, наголос, такт, інтонація. Взаємодія звуків в мовленнєвому потоці. Основні фонетичні процеси. Фонема, її функції. Варіанти і варіації фонем. Система фонем.

Письмо. Звукова мова і письмо. Походження письма. Основні етапи розвитку письма.

Графіка. Орфографія. Графіка і орфографія. Поняття про орфограму. Принципи орфографії.

Лексикологія та фразеологія. Поняття про слово. Питання про системність лексико-семантичного ярусу мови. Полісемія. Синоніми, антоніми, омоніми. Історичні зміни словникового складу. Архаїзми, історизми, неологізми. Запозичення. Фразеологія. Типи фразеологізмів.

Граматики. Основні питання. Морфеміка. Основні одиниці граматичної будови мови. Граматичне значення. Граматичні категорії. Морфема як одиниця системи мови і структури слова. Типи морфем. Словотвір. Засоби словотворення.

Граматика. Морфологія. Синтаксис. Поняття про граматичну форму слова. Способи вираження граматичних значень. Поняття про частини мови. Класифікація частин мови. Історія вчень про частини мови. Основні питання синтаксису.

Мовна типологія. Основні класифікації мов світу. Порівняльно-історичне мовознавство. Генеалогічна класифікація. Індоевропейська сім'я мов. Слов'янські мови: їх спорідненість, підгрупи, місце в сучасному світі. Проблема моногенезу мов. Типологічна класифікація мов світу. Соціофункціональна та суспільна класифікація мов.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. –Київ, 2004.
2. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. – Київ - Одеса, 1991.
3. Вендина Т.И. Введение в языкознание. – М., 2003.
4. Камчатнов А.М., Николина Н.А. Введение в языкознание. – М., 2000.
5. Реформатский А.А. Введение в языкознание. – М., 2001.

Модуль II. «Основи наукових досліджень»

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: загальні відомості про науку та науково-дослідну діяльність; методологію наукових досліджень, їх планування й організацію; методи досліджень в лінгвістиці; методику обробки результатів досліджень; вимоги до змісту та оформлення результатів наукових досліджень; вимоги до основних видів наукових кваліфікаційних робіт.

вміти: визначити зміст і структуру предмета та об'єкта дослідження, формулювати мету та завдання дослідження; з'ясувати інформаційне забезпечення наукових досліджень та вміти ним користуватися; скласти програму наукового дослідження і визначити її основні етапи; планувати і виконувати наукове дослідження; інтерпретувати результати дослідження та формулювати висновки і перспективи подальших досліджень; правильно оформлювати результати наукових досліджень та оприлюднювати на конференціях, олімпіадах і конкурсах.

ЗМІСТ МОДУЛЯ:

Наука як сфера людської діяльності. Методологія науки

Вступ до курсу “Основи наукових досліджень”. Сутність науки. Етапи розвитку науки. Наукова комунікація. Наукова школа. Наукова картина світу. Класифікація наукових дисциплін. Науково-дослідна діяльність студентів. Аспірантура. Докторантура.

Основні поняття науки. Відносне і абсолютне знання. Наукова ідея, гіпотеза, закон, судження, умовивід. Наукова концепція. Методологія, методи дослідження. Наукова парадигма.

Методологія досліджень. Фундаментальна методологія. Загальнонаукова методологія. Конкретно-наукова методологія. Методи і техніка досліджень. Філософські та загальнонаукові методи наукового дослідження.

Методи лінгвістичних досліджень. Функціонально-системний підхід у науці. Парадигми знань у лінгвістиці. Тенденції розвитку науки. Методи лінгвістичних досліджень: описовий метод; порівняльно-історичний метод; історичний метод; зіставний метод; структурний метод. Дистрибутивний аналіз. Компонентний аналіз. Трансформаційний аналіз.

Логіка наукового дослідження

Характеристика наукового стилю. Науковий стиль як функціональний різновид української літературної мови. Вимоги до наукового стилю. Лексика наукового стилю. Морфологічні особливості наукового стилю. Синтаксичні конструкції в науковому стилі. Екстралінгвістичні засоби наукового стилю.

Жанри наукового стилю. Анотація, її сутність, структура, види анотацій. Реферат, види рефератів за повнотою викладення, за кількістю реферованих робіт, за читацьким призначенням, за упорядниками. Вимоги до оформлення рефератів. Наукова стаття. Наукова доповідь. Рецензія. Наукова монографія.

Логіка процесу наукового дослідження. Наукові факти та їх роль у науковому дослідженні. Загальна схема наукового дослідження. Організація і планування наукового дослідження. Вибір і обґрунтування теми. Етапи роботи. Композиція наукової роботи. Рубрикація.

Види навчально-дослідницької роботи студентів. Курсова, дипломна, магістерська робота. Накопичення теоретичного матеріалу. Довідково-бібліографічний апарат. Бібліографічний опис джерел, бібліографічні списки. Вимоги до оформлення курсових, дипломних, магістерських робіт. Захист робіт.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бардіна Н.В. Як писати та захищати курсову, бакалаврську та дипломну роботу. – Одеса, 2002.
2. Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования: Учебное пособие. – К.: МАУП, 2002.
3. Бюлетень ВАК України. Спецвипуск 2000. – С. 39 (ксерокопія), або “Вимоги до змісту та оформлення науково-методичних видань”.
4. Крушельницька О.Н. Методология та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К., 2003.
5. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови. – К., 2005.

13. **ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:** лекції, семінарські заняття, самостійна робота

14. МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

- Поточний контроль: (60%): усне опитування, виступи на семінарах, контрольна робота.
- Проміжний та підсумковий контроль: (40%, іспит): підсумкова комплексна контрольна робота (теоретичні питання); усний іспит (теоретичні питання).

15. **МОВА НАВЧАННЯ:** українська мова.

Риторика

1. **КОД МОДУЛЯ:** ПНД 2.2.02

2. **ТИП МОДУЛЯ:** професійно-нормативний

3. **РІК НАВЧАННЯ:** I

4. **СЕМЕСТР:** 2

5. **ОБСЯГ МОДУЛЯ:**

кількість кредитів ЄКТС: 4

загальна кількість годин: 120

аудиторні години: 48

лекції: 18

семінари: 30

6. **ЛЕКТОР (и):** доценти: Кольцун Н.М., Глушук С.В.

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання вивчення дисципліни: підготовка студента-філолога до ефективного мовленнєвого спілкування; формування і розвиток у них мисленнєвої, мовленнєвої комунікативної культури, вдосконалення і оптимізація ефективного мовленнєвого спілкування; навчання студентів створювати з урахуванням узусу і відповідної йому комунікативної спрямованості тексти різних жанрів насамперед в усній формі, а також практичне оволодіння навичками ораторського мистецтва, культурою вербального спілкування.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: сутність і сучасний статус риторики; воєрідність риторики як самостійної науки; основні закони організації та управління мисленнєво-мовленнєвою діяльністю; історичні витoki риторики, традиції Давньої Греції та Риму, давньоруського красномовства, українського ораторського мистецтва; специфіку, різновиди і жанри публічного мовлення; праці видатних ораторів; сучасний етикет публічного мовлення; методику та етапи підготовки промови; сучасні вимоги до промовця; вимоги до мовленнєвої культури оратора; найуживаніші моделі мовного етикету; критерії оцінювання усної промови тощо.

вміти: оперувати отриманими знаннями з курсу та застосовувати отримані навички в подальшому навчанні та житті; розуміти взаємозв'язок риторики з будь-якими проявами і змінами, що відбувалися і відбуваються в суспільстві в певну епоху й уміти проаналізувати, який вплив мала і має риторика на ту чи іншу сферу людського життя; володіти технікою мовлення як необхідною передумовою словесної дії і правильно нею користуватися (управляти диханням у процесі мовлення, читання, володіти правильною і чіткою дикцією, силою, чистотою і висотою голосу, орфоепічними нормами вимови) ; користуватися засобами логіко-емоційної виразності мовлення в тому числі й позамовних (поза, жест, міміка).

знати: сутність і сучасний статус риторики; своєрідність риторики як самостійної науки; основні закони організації та управління мисленнєво-мовленнєвою діяльністю; історичні витoki риторики, традиції Давньої Греції та Риму, давньоруського красномовства, українського ораторського мистецтва; специфіку, різновиди і жанри публічного мовлення; праці видатних ораторів; сучасний етикет публічного мовлення; методику та етапи підготовки промови; сучасні вимоги до промовця; вимоги до мовленнєвої культури оратора; найуживаніші моделі мовного етикету; критерії оцінювання усної промови тощо.

8. **СПОСІБ НАВЧАННЯ:** аудиторне

9. НЕОБХІДНІ ОBOB'ЯЗКОВІ ПОПЕРЕДНІ ТА СУПУТНІ МОДУЛІ:

- **Пререквізит:** філософія, логіка, стилістика, культура мовлення.

- **Кореквізит:** історія лінгвістичних вчень, теорія літературознавства та мовознавства.

10. ЗМІСТ МОДУЛЯ:

Вступ. Риторика як наука, навчальна дисципліна і мистецтво. Поняття про риторіку. Основоположні розділи класичної риторики (інвенція, диспозиція, елокуція,

елоквенція, меморія, акція). Зв'язок риторики з іншими науками (логіка, філософія, психологія, мовознавство, стилістика, акторське мистецтво, літературознавство, етика, естетика, психолінгвістика, фізіологія та ін.). Комплекс вимог до оратора.

Основні етапи розвитку риторики. Міфологія красномовства. Ораторське мистецтво у Стародавньому світі (Єгипет, Індія, Китай, Греція). Видатні ритори того часу (Горгій, Ісократ, Арістотель, Демосфен, Цицерон, Квінтіліан, Сократ, Есхіл, Філократ, Лісій та ін.). Риторика епохи Середньовіччя (Іоанн Златоуст, Фома Аквінський, Іоанн Макдакуні, Іоанн Ікалтоелі, протопоп Авакум, Ф.Прокопович). З історії української риторики (Іларіон, Кирило Туровський та ін.). Риторика Києво-Могилянської академії. Народний золотослів. Риторика Нового часу (Жан Поль Марат, Робесп'єр, Дантон, Сен-Жюст, Мірабо, Р.Блюм, Г.Блюхер та ін.). Риторика XIX ст. (А.Бєбєль, В.Лібкнехт, В.Вольф, К.Маркс, Ф.Енгельс, П.Алексєєв, С.Халтурін, І.Бабушкін, В.Лєнін). Неориторика (Р.Варт, Х.Перельман, К.Варга). Дейл Карнегі як пропагандист нового бачення особливостей сучасного ораторського мистецтва.

Основні види і жанри красномовства. Судове (юридичне) красномовство. Дебати. Судова промова. Прокурорська промова. Адвокатська промова. Репліка. Академічне красномовство. Наукова доповідь. Наукове повідомлення. Наукова лекція. Науково-популярна (публічна) лекція. Реферат. Виступ. Бєсїда. Полїтичне красномовство. Полїтична промова. Доповідь. Виступ. Інформація. Огляд. Бєсїда. Церковне красномовство (гомїлетика). Катєхїзація. Проповідь (проповідь-розповідь, проповідь-слово, проповідь-повчання, бєсїда-тлумачення). Суспільно-побутове красномовство. Епїдейктичне (урочисте) красномовство. Ювілейна промова. Привітальне слово. Застїльне слово (тост). Надгробне (поминальне) слово. Дїалогїчне красномовство. Еристика. Дискусія. Полєміка. Диспут. Дебати.

Методика та етапи підготовки промови. Структура ораторського твору. Вибір теми. Чинники успіху теми (основні інтереси аудиторії, групові інтереси аудиторії, актуальні інтереси аудиторії, конкретні інтереси аудиторії, новизна теми, конфлікт). Складання плану (простий, складний, цитатний). Збирання матеріалу (власний і чужий досвід). Робота над вступом (афоризм, епіграф), основною частиною. Міркування. Висновки, їх типи. Риторичний елегантний фінал. Підсумковий доцільний фінал. Композиція промови. Основні типи композиційної побудови тексту: лїнійна, спіральна, кільцева. Способи інтеграції тексту. Коєзія. Рєтроспєкція. Проспєкція. Запис промови. Розмітка тексту знаками партитури (рядкові, нарядкові, підрядкові). Тренування.

Логіка та емоції в промові. Аксіологічні начала промови. Логіка як метод переконання аудиторії. Закони логіки (тотожності, протиріччя, виключеного третього, достатньої підстави). Основні види логічних помилок (підміна тези, недоведена основа доказу, визначення невідомого через інше невідоме, подання визначення через заперечення, коло в доказі, неврахування полісемії слова та ін.). Емоційні моменти промови. Мистецтво сполучати логічне та емоційне.

Культура мовлення і мовленнєвого спілкування оратора. Поняття про культуру мовлення. Особливості культури мовлення. Літературна мова. Стилї мовлення. Основні якості мовлення. Змістовність мовлення. Морально-оцінний критерій. Логічність мовлення. Мовна правильність. Поняття мовної помилки. Найпоширеніші мовні помилки. Ясність мовлення. Виразність мовлення. Етичні та комунікативні аспекти мовлення. Мовленнєве спілкування. Комунікативна компетентність. Мовна особистість. Мовний

етикет. Норми етикету. Головні умови успіху мовленнєвого спілкування. Комунікативні девіації. Гендерні аспекти спілкування.

Елементи художності та літературні прийоми в мові оратора. Поняття про художній образ. Звуковий рівень тексту. Алітерація. Асонанс. Лексичний рівень тексту. Просторіччя. Канцеляризми. Діалектизми. Жаргонізми. Вульгаризми. Неологізми. Архаїзми. Варваризми. Солецизми. Тропи. Порівняння. Епітет. Метафора. Уособлення. Персоніфікація. Алгоритія. Символ. Метонімія. Синекдоха. Гіпербола. Літота. Перифраз. Евфемізм. Амфіболія. Синтаксичний рівень тексту. Полісиндетон. Асиндетон. Зевгма. Синтаксичний паралелізм. Хіазм. Симплока. Стилїстичний рівень тексту. Риторичні вигуки. Риторичні звертання. Антитеза. Іронія. Каламбур. Парадокс. Інверсія. Еліпсис та ін. Стиль ораторського твору.

Зовнішня культура оратора. Вигляд оратора. Імідж оратора. Шарм оратора. Вихід до слухачів. Погляд оратора. Жестикуляція. Механічні, ілюстративні та емоційні жести. Голос. Техніка дихання і техніка мовлення. Артикуляція. Дикція. Темп. Тембр. Паузи (дихальні, логічні, психологічні). Інтонація. Акустика. Місце промови.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Абрамович С.Д. та ін. Риторика загальна та судова: Навч. посіб. – К., 2002.
2. Александров Д.Н. Риторика. — М., 2000.
3. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. – К., 2006.
4. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика. – К., 2003.
5. Чибісова Н.Г., Тарасова О.І. Риторика. – К., 2003.

12. МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

- Поточний контроль: (60%): усне опитування, виступи на семінарах, контрольна робота.

- Проміжний та підсумковий контроль: (40%, іспит): підсумкова комплексна контрольна робота (тестові питання, теоретичні питання); залік.

13. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ: іспит

14. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Вступ до спеціальності. Вступ до романської філології. Латинська мова

1. КОД: 2.3.03

2. ТИП: нормативний

3. РІК НАВЧАННЯ: перший

4. СЕМЕСТР: 1

5. КІЛЬКІСТЬ КРЕДИТІВ ЄКТС: 4

6. ЛЕКТОР: доценти: Староєдова Л.В., Голованова О.М., Кудінова О.І.

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання вивчення дисципліни: висвітлення генезису романських мов і принципів їхньої класифікації, стилістичних різновидів латинської мови і особливостей розмовної латинської мови; виявлення причин диференціації народної латини та її перехід в романські мови; типологічне порівняння латинської та романських мов з урахуванням їхнього історичного розвитку з метою виявлення спільних рис і специфіки романських

мов; ознайомлення студентів із завданнями, специфікою, організацією і можливостями їх участі у науковій роботі в різних її формах (індивідуальній, груповій та колективній) і на різних її рівнях (у групі, на факультеті, у ВНЗ, у всеукраїнській науково-дослідній роботі тощо).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: історію романської філології та місце цієї дисципліни в системі інших лінгвістичних дисциплін; кількісний склад романських мов, їхню класифікацію; основні напрямки сучасних лінгвістичних досліджень у галузі романської філології; типологію романських мовних систем та їх співвідношення з системою латинської мови; спільні риси та специфіку романських мов; загальні відомості про науку та науково-дослідну діяльність; методологію наукових досліджень, їх планування й організацію; методи досліджень в лінгвістиці; методику обробки результатів досліджень; вимоги до змісту та оформлення результатів наукових досліджень; вимоги до основних видів наукових кваліфікаційних робіт.

вміти: ілюструвати кожне теоретичне положення мовними прикладами; аналізувати та узагальнювати найбільш важливі та актуальні явища в романських мовах; використовувати наукові методи і прийоми; робити узагальнення про ті чи інші акти на основі спостереження та порівняння лінгвістичних одиниць; зіставляти факти румунської мови з фактами інших романських мов; визначати зміст і структуру предмета та об'єкта дослідження, формулювати мету та завдання дослідження; з'ясувати інформаційне забезпечення наукових досліджень та вміти ним користуватися; скласти програму наукового дослідження і визначити її основні етапи; планувати і виконувати наукове дослідження; інтерпретувати результати дослідження та формулювати висновки і перспективи подальших досліджень; правильно оформлювати результати наукових досліджень та оприлюднювати на конференціях, олімпіадах і конкурсах.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. КОРЕКВІЗИТ: Практичний курс румунської мови, лінгвістика, теорія та історія світової літератури

10. ЗМІСТ КУРСУ:

Загальна характеристика романських мов. Проблеми класифікації романських мов. Проблеми структурної єдності романських мов.

Романія як історичне поняття. Доісторична Романія. Розселення племен. Розповсюдження романських мов за кордонами Стародавньої Романії.

Латинська мова як основа романських мов. Етапи історії латинської мови. Поняття народної латини. Перетворення народної латини на романські мови.

Історичний розвиток і структурна єдність романського мовного ареалу. Фонологічна система. Мовна система. Граматика (морфологія і синтаксис). Лексика. Порівняльна характеристика словникового складу романських мов.

Романські мови як об'єкт наукового вивчення. Філологічна діяльність в галузі романських мов у ХІХ-ХХІ ст.

Ствердження романських мов, виникнення літературної норми. Ствердження романської мовленнєвої діяльності. Виникнення Академій, загальні напрямки їх діяльності. Вивчення романських мов в Україні.

Румунська мова серед інших мов світу. Форми існування і соціальні функції мови. Румунська мова як засіб міжнародного спілкування. Мовна ситуація у Румунії.

Сутність науки як сфери людської діяльності, етапи розвитку науки; наукова комунікація, наукова школа, наукова картина світу. Класифікація наукових дисциплін. Науково-дослідна діяльність студентів.

Основні поняття науки: відносне й абсолютне знання, наукова ідея, гіпотеза, закон, судження, умовивід, наукова концепція, методологія, методи дослідження, наукова парадигма.

Методи лінгвістичних досліджень. Характеристика наукового стилю як функціонального різновиду української літературної мови. Жанри наукового стилю (анотація, реферат, наукова стаття, наукова доповідь, рецензія, наукова монографія).

Загальна схема наукового дослідження, організація і планування наукового дослідження, вибір і обґрунтування теми, етапи роботи.

Види навчально-дослідницької роботи студентів (курсова, бакалаврська, магістерська роботи).

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Алисова Т.Б., Репина Т.А., Таривердиева М.А. Введение в романскую филологию. - М.: Высш. школа, 1987.
2. Репина Т.А. Сравнительная типология романских языков. - С.-Петербург: Изд-во С-Петербургского ун-та, 1996.
3. Zgârcibabă E. Introducere în filologie romanică. – Cahul, Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu”, 2014
4. Степанов Г.В. Типология языковых состояний и ситуаций в странах романской речи. - М.: Высш. школа, 1976.
5. Арнольд И.В. Основы научных исследований в лингвистике. – М., 1991.
6. Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования: Учебное пособие. – К.: МАУП, 2002.
7. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень. – К., 1997.
8. Крушельницька О.Н. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К., 2003.
9. Лудченко А.А. Основы научных исследований: Учебное пособие. – К., 2000.

12. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

13. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ: іспит

14. МОВА НАВЧАННЯ: румунська, українська.

Латинська мова

1. КОД: 2.3.03

2. ТИП: вибірковий

3. РІК НАВЧАННЯ: другий

4. СЕМЕСТР: 3

5. КІЛЬКІСТЬ КРЕДИТІВ ЄКТС: 2

6. ЛЕКТОР: доц. О. І. Кудінова

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання вивчення дисципліни: формування у студентів умінь та навичок читання, перекладу та аналізу адаптованих та неадаптованих текстів відомих римських та європейських письменників і поетів; розвиток у студентів умінь і навичок роботи з латинським словником; засвоєння системи латинської граматики (фонетики, морфології, синтаксису) у зіставленні з граматиною романо-германських і слов'янських мов; розширення наукового та загальнокультурного кругозору студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: правила читання літер та їх сполучень; правила постановки наголосу (правила довготи і короткості голосних) у латинській лексиці; понятійний апарат фонетики, морфології, словотворення, синтаксису, лексикології латинської мови; граматичні категорії латинської мови: парадигми відмінювання іменника, прикметника, системи дієслова, інфектні та перфектні особові закінчення, віддієслівні форми, групи числівників тощо; синтаксис простого та складного речень; до 300 лексичних і словотворчих одиниць, 100 латинських паремій, студентський гімн “Gaudeamus”; базові відомості про реалії матеріальної та духовної (міфології, історії, літератури, мистецтва) культури Давнього

Риму, які є необхідними для адекватного розуміння латинського тексту античної епохи; базові навички усного спілкування латинською мовою.

вміти: читати та писати латинською мовою; перекладати зі словником оригінальні тексти античних авторів, а також джерела середньовічної, ренесансної, просвітницької латини, оригінальні латиномовні джерела європейського і українського походження; перекладати з української на латинську мову нескладні тексти, прості вирази, афоризми, паремії; пояснювати фонетичні, лексичні та граматичні явища латинської мови; користуватися словниками і довідковою літературою з латинської мови.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. КОРЕКВІЗИТ: лінгвістика, практичний курс французької мови.

10. ЗМІСТ КУРСУ:

Фонетика, графіка, будова простого речення. Латинський алфавіт та його походження. Фонема та літери латинської мови. Система вокалізму. Довгота та короткість голосних. Класична і традиційна вимова. Довгота та короткість складу. Місце наголосу у слові. Структура та лексико-граматична побудова простого поширеного речення.

Загальноіндоевропейські граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна. Граматичні категорії прикметника. Особливості утворення ступенів прівняння прикметників. Загальноіндоевропейські граматичні категорії дієслова: особа, число, час, спосіб, стан. Словникова форма дієслова. Основи інфекта і перфекта. Особливості займенникового відмінювання. Семантико-морфологічні групи числівників: кількісні, порядкові, розділові, прислівникові. Римські цифри. Система позначення років, місяців, днів, часу доби. Особливості незмінних частин мови: прислівника, прийменника, сполучника, вигука.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Кудінова О.І. *Lingua Latina* (Латинська мова): Навчальний посібник з латинської мови для самостійної роботи студентів 1 курсу напрямів підготовки 6.020303 Філологія*, Філологія. – Ізмаїл, 2015. – 72 с.

2. Литвинов В. Д. Латинська мова : [підручник для вузів] / В.Д.Литвинов, Л. П. Скорина. – К. : Вища школа, 1990. – 248 с.

3. Оленич Р.М. Латинська мова: Підручник для студ.ф-тів ін.філології вищих навч. закладів. – Львів: Світ, 2001. – 352с.

4. Покровская З. А. Латинський язык : [учебник для вузов] / З.А.Покровская, Н. Л. Кацман. – М. : Высшая школа, 2000. – 266 с.

5. Ревак Н.Г., Сулим В.Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів); Підручник; видання третє, стереотипне. – Вінниця: Нова книга, 2011. – 440 с.

12. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: практичні заняття, самостійна робота

13. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ: залік

14. МОВА НАВЧАННЯ: українська, латинська.

Теорія та історія світової літератури

1. **КОД МОДУЛЯ:** ПНД 2.3.04

2. **ТИП МОДУЛЯ:** професійно-нормативний

3. **РІК НАВЧАННЯ:** 1, 2, 3,4

4. **СЕМЕСТР:** 1,2,3,5,6,7

5. **ОБСЯГ МОДУЛЯ:**

кількість кредитів ЄКТС: 24

загальна кількість годин: 720

аудиторні години: 288

лекції: 106

семінари: 170

6. **ЛЕКТОР (и):** професор: Шевчук Т.С., доценти: Дзіковська Л.М., Савоськіна Т.О., Кіскін О.М., Білоброва Т.А.

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання вивчення дисципліни: Формувати у студентів навички володіння базовими загальними знаннями з історії світової літератури, а також основними теоретичними поняттями, термінами, необхідними для розуміння літератури і культури в цілому, надати системні знання про унікальну природу словесного мистецтва, його основні функції, поетику і риторіку, роди і жанри, специфіку літературної творчості та історичний розвиток літературних форм і художньої свідомості; літературознавчий аналіз та витлумачення художнього тексту; навички роботи з науковою літературою, учбовими посібниками, словниками-довідниками.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: періодизації та основних рис світової літератури як складової культурного процесу; духовні здобутки й художні відкриття світової літератури; основні літературні напрями і течії; наукові теорії визначних вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо особливостей літературної спадщини певного історичного періоду; представників літературного руху кожного періоду, їх художні здобутки та характерні особливості індивідуального стилю; головні етапи життєвого і творчого шляху письменників; сюжет, особливості композиції, систему образів та жанрові особливості вивчених творів; естетичне, загальнолюдське і конкретно-історичне значення художніх творів; міждисциплінарні зв'язки світової літератури кожного періоду, зокрема мистецьку інтерпретацію провідних літературних творів у театрі, балеті, кіно, живописі тощо; принципи літературознавчої інтерпретації художніх текстів кожної доби з урахуванням їх поетикальних особливостей; напам'ять зразки ліричних творів.

вміти: вміти розуміти специфіку літератури як мистецтва слова; розуміти його художню своєрідність; визначати особливості індивідуального авторського стилю; осягати твір у контексті розвитку культури; розбиратися в національних літературних традиціях різних народів та з повагою ставитися до них; установлювати зв'язок між національними літературами, міфом, міфологією та літературою; сформулювати уявлення про закономірності та основні тенденції розвитку конкретного історико-літературного етапу; надати уявлення про творчу індивідуальність найбільш значних письменників; охарактеризувати тісний взаємозв'язок літератури певного періоду з суспільно-політичним життям; характеризувати літературний твір як естетичне явище у нерозривній єдності форми та змісту; використовувати навички аналізу художнього тексту; критично оцінювати прочитані твори; визначити основну проблематику, сюжет, композицію, систему образів, зображувальні засоби мови; аналізувати художні твори в єдності змісту і форми; виявляти авторську позицію; порівнювати різнонаціональні твори на тематичному, жанровому, стильовому рівнях; вільно орієнтуватись в історико-літературних та теоретичних проблемах курсу; вільно оперувати категоріальним літературознавчим апаратом; використовувати відповідну термінологію та способи вираження дисципліни в усній та письмовій формах державною мовою; формувати свою читацьку культуру, підвищувати інтерес до читання та розширювати читацький досвід.

8. **СПОСІБ НАВЧАННЯ:** аудиторне

9. **НЕОБХІДНІ ОBOB'ЯЗКОВІ ПОПЕРЕДНІ ТА СУПУТНІ МОДУЛІ:**

- **Пререквізит:**

- **Кореквізит:** сучасна українська мова.

10. **ЗМІСТ МОДУЛЯ:**

РОЗДІЛ 1. «ДАВНЯ ЛІТЕРАТУРА»

Тема 1. Антична література. Дописемний період. Архаїчний період античної літератури. Крито-мікенська культура. Найголовніші міфологічні цикли, рання пісенна творчість, фольклор, виникнення дидактичних жанрів – байок, казок, зародження і характер епічних пісень. Історія давньогрецької літератури. Давньогрецький епос. Класичний період давньогрецької літератури. Жанри античної лірики (елегія, ямб, меліка). Давньогрецька драма. Давньогрецька проза V – IV ст.ст. до н. е. та розвиток давньогрецької літератури римського періоду».

Тема 2. Світова література епохи Середньовіччя і Відродження. Література раннього Середньовіччя (III – X ст.). Література зрілого Середньовіччя (XI – XIV ст.). Найвидатніші пам'ятки зрілого Середньовіччя: героїчний епос, лицарська література, міська література. Героїчний епос XI – XII ст. Італійське Відродження. Творчість Данте Аліґ'єрі, Франческо Петрарки, Джованні Боккаччо. Відродження в Англії (XV – поч. XVII ст.). Головний твір англійського передвідродження – «Кентерберійські оповідання» Джефрі Чосера (1340 – 1400). Видатний мислитель Томас Мор (1478 – 1535), «Утопія». Творчість плеяди драматургів («університетських умиїв»): Томаса Кіда, Роберта Гріна, Крістофера Марло. Чотири періоди творчості У. Шекспіра. Відродження в Іспанії (XV – XVII ст.). Творчість Міґеля де Сервантеса Сааведра, «Вигадливий ідальго Дон Кіхот Ламанчський» – новий тип роману. Новаторські риси «вічного образу». Європейське Відродження і українська культура.

Тема 3. Світова література XVII ст. Історичні події та соціальні явища доби (контрреформація, Тридцятилітня війна, англійська буржуазна революція, утвердження і крах абсолютизму, формування буржуазії). *Маньєризм* – стиль європейського мистецтва XVI – XVII ст. *Бароко*. (П. Кальдерон, Дж. Маріно, Дж. Донн, Л. де Гонгора). *Класицизм* – напрям у європейському мистецтві XVI – XIX ст. Представники: П. Корнель, Ж. Расін, Ж.-Б. Мольєр, Ж. Лафонтен). *Ренесансний реалізм* – художній напрям в мистецтві XVII ст. Представники: Ф. Лопе де Вега, А. Фюрет'єр, Г. Я. К. Гріммельсгаузен.

Тема 4. Світова література XVIII ст. Виникнення і поширення ідейного руху Просвітництва. *Просвітницький класицизм*: О. Поуп, Ф. – М. Вольтер, Й.-Х. Готшед, Й.-В. Гете, І. Ф. Шиллер (веймарський період творчості). *Просвітницький реалізм*:– Д. Дефо, Дж. Свіфт, Г. Філдінг, Ф.-М. Вольтер, Д. Дідро, Г.-Е. Лессінг. *Сентименталізм*. Представники сентименталізму – Л. Стерн, С. Річардсон, Ж.-Ж. Руссо; Й.-В. Гете і Ф. Шиллер (ранній період творчості). Особливості пізнього Просвітництва. Розчарування в просвітницьких ідеалах. *Рококо* – художній стиль гедоністичного гатунку, що обстоював культ грації, шляхетності, вишуканого естетизму. *Преромантизм* як сукупність ідейно-стильових тенденцій у європейській літературі другої половини XVIII – початку XIX ст., які, не пориваючи із сентименталізмом, передбачали появу романтизму, поривали із культом розуму, притаманним класицизму та Просвітництву. Преромантизм в Англії та Шотландії (Т. Чаттертон, Дж. Макферсон, Г. Уолпол). Преромантизм і «готичний» роман.

РОЗДІЛ 2. «ЕСТЕТИЧНА ПРОБЛЕМАТИКА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ КІНЦЯ XIX – XXI ст.»

Тема 1. Романтизм як літературний напрям і як світогляд. Періодизація історико-літературного процесу XIX ст. Романтизм: філософсько-естетичні основи; типологія; художньо особливості. Ранній (ієнський) романтизм (Ф. Шлегель, Новаліс, Л. Тік). Пізній (гейдельберзький) романтизм (А. фон Арнім, К. Брентано, брати Грімм). Життя та творчість німецьких романтиків: Г. фон Клейста, Е. Т. А. Гофмана, А. Шаміссо, Г. Гейне, Ф. Геббеля, Р. Вагнера. Національні джерела англійського романтизму. Перший етап романтизму. «Озерна школа» (В. Вордсворд, С.Т. Колрідж, Р. Сауті). Джерела та специфіка американського романтизму. Творчість Е. По. Жанровасвоєрідність роману Г.

Мелвілла “Мобі Дік або Білий кит” та його філософський зміст. **Російський романтизм.** Основні напрями російської літератури та думки. В.А. Жуковський, *О. Пушкін*. «Бахчисарайський фонтан», «Цигани». *М. Лермонтов*, «Мцирі». «Демон». Ідея байронічного героя, героя однієї пристрасті.

Тема 2. Світова література XIX ст. Література реалізму. Визначальні прикмети реалізму і раціоналізм, суспільно-економічний детермінізм, типізація, раціоналістичний психологізм. **Російський реалізм.** *О. Пушкін*. «Євгеній Онегін». «Маленькі трагедії». «Повісті Белкіна». Від романтизму до реалізму. *М. Лермонтов*. «Герой нашого часу». Спроба зрозуміти своє покоління. *М. Гоголь*. Повісті «Ніс», «Шинель». Комедія «Ревізор». Поема «Мертві душі». Поетика магічного реалізму Гоголя. «Тарас Бульба» як живий літопис історико-національного колориту. Гончаров. «Обломов» як роман про різні види кохання. І.Тургенєв. Соціально-побутовий роман «Батьки і діти». Ф. Достоєвський як майстер реалістичної психологічної прози, насиченої філософською проблематикою. Романи «Злочин і кара», «Біси», «Брати Карамазови». О. Островський – творець національного російського театру. «Темне царство» «Грози». Л. Толстой як майстер реалістичної психологічної прози. Роман-епопея «Війна і мир», психологічний – «Анна Кареніна». **Французький реалізм.** *О. де Бальзак*. «Людська комедія». Архітектоніка та всеосяжний характер. «Гобсек». «Батько Горіо». *Стендаль*. «Червоне і чорне». Майстерний аналіз людських пристрастей на широкому суспільно-побутовому тлі. *Г. Флобер*. «Пані Боварі». Роман як історія почуттів. «Боваризм» як індивідуальна і соціальна хвороба. Від реалізму до натуралізму. Гі де Мопассан. «Життя». «Милий друг». Соціально-критичний пафос романів. Е. Золя. «Ругон-Маккари» - епічний образ епохи, художня ілюстрація фізіологічних та соціальних законів. Від «Кар’єри Ругонів» до «Доктора Паскаля». Символи «доби безумності і ганьби». Творчість А.Чехова: художня специфіка прози. **Англійський реалізм.** *В. Теккерей* – сатирик вікторіанської доби. «Ярмарок марнославства» як «роман без героя». *Ч. Діккенс*. «Пригоди Олівера Твіста». «Домбі і син» Реалістична проза Діккенса як пряме протиборство добра і зла. Органічна щирість, дар співчуття та чуйності – аксіологічні структури світу, створеного письменником.

Тема 3. Межа XIX-XX ст. як культурно-історичний період. Філософія позитивізму і натуралізм. Філософські течії кінця XIX ст. Позитивізм і ніцшеанство. Філософія песимізму А. Шопенгауера. Індивідуалізм С. К’єркегора. Естетико-філософські передумови виникнення раннього модернізму (символізму й естетизму). Творчість прерафаелітів і Поетичний Парнас. Європейські неокласики. Художньо-стильові течії в європейській літературі кінця XIX- початку XX ст. Неоромантизм як художньо-стильове явище зарубіжної літератури рубежу XIX-XX ст. Концепція «мистецтва для мистецтва» в англійському естетизмі. Естетична програма Волтера Пейтера та Оскара Вайльда. Символізм як мистецький напрямок. Метафізичні концепції в символізмі. Теорія символу. Естетичні погляди і поезія французьких символістів (Шарль Бодлер, Артюр Рембо, Поль Верлен, Стефан Малларме, Поль Клодель, Еміль Верхарн й ін.). Основні міфологеми французького символізму: «проклятий поет», двосвітність, сплін, fin de siècle. Концептосфера і хронотоп поезії французького символізму. Елементи естетизму у французькому символізмі. Російський модернізм. Історико-культурні передумови виникнення символізму в Росії та його філософські витоки. Дві течії в російському символізмі. Маніфести російського символізму. «Старші символісти» і «младосимволісти». Провідні мотиви лірики російських символістів. Російський поетичний авангард (акмеїзм, футуризм, імажинізм). «Цех поетів» і поетичні маніфести акмеїстів («кларизм», «адамізм»). Художня специфіка і основні ознаки футуризму. Групи «Центрифуга» і «Мезонин поезії». Кубофутуризм та егофутуризм. Діяльність футуристів у ЛЕМі (Лівому фронті мистецтв) за радянської влади. Імажинізм як остання авангардистська школа російського модернізму.

Тема 4. Світова література першої половини ХХ ст. гальні тенденції літературного розвитку першої половини ХХ століття. Модернізм. Реалізм. Історико-соціальні проблеми доби: соціальні революції, імперіалістичні війни, світова економічна криза, поява тоталітарних режимів. Літературно-естетичні системи доби – модернізм, реалізм. Розмаїття модерністських течій: неореалізм, неоромантизм, імпресіонізм, експресіонізм, сюрреалізм. Модерністські тенденції в поезії (П. Елюар, Т. С. Еліот, Г. Аполлінер, Р. М. Рільке, Г. Тракль, Ф. Гарсія Лорка, В. Незвал). Засновники європейської модерністської прози (М. Пруст, Ф. Кафка, Дж. Джойс, В. Вулф). Модерністські тенденції в драматургії (Г. Аполлінер, А. Салакру). Взаємодія різних видів мистецтва: вплив метафізичного живопису П. Пікассо на творчу манеру Г. Аполлінера, П. Елюара; імпресіоністична манера К. Моне – на художню практику Р. М. Рільке, Т. Еліота, К. Гамсуна; естетика кубізму – на мову і композицію творів Г. Стайн, Г. Аполлінера; прийом кінематографічного монтажу – на романи “поток свідомості” Дж. Джойса, М. Пруста. Взаємодія реалістичних і модерністських елементів та форм.

Особливості реалізму ХХ століття: концентрування у змісті та формі, поєднання різних просторових і часових планів, порушення послідовності, прийоми “стиснення” дії, підтекст, елементи символіки, метафоричні оповіді. Синтез конкретно-історичного і узагальненого в реалізмі. Жанрово-стильове розмаїття реалістичних творів: філософсько-інтелектуальний роман та повість (Т. Манн, К. Чапек, Т. Уайлдер, А. де Сент-Екзюпері), соціально-психологічний роман (Е. Хемінгуей, Ф. С. Фіцджеральд, Р. Олдінгтон, Е. М. Ремарк, Ф. Моріак, Р. Роллан), історичний роман (Р. Роллан, Л. Фейхтвангер), роман-епопея (Р. Роллан, М. дю Гар, Д. Голсуорсі), соціально-психологічна драма (Б. Шоу, Ю. О’Ніл, Б. Брехт), історична драма (Б. Шоу). Посилення уваги в реалістичній філософсько-інтелектуальній прозі до актуальних проблем доби: людина і цивілізація, мистецтво і дійсність, особистість і суспільство, життя і смерть. Жанри філософсько-інтелектуальних творів – есе, романи-роздуми, повісті-притчі, драми-алегорії.

Тема 5. Світова література другої половини ХХ ст. Розвиток екзистенціалізму. Алегорія і фантастика у романах-антиутопіях “451° за Фаренгейтом” (1953) Р. Бредбері й “Мальвіл” (1972) Р. Мерля – попередження про небезпечність ідеологічних чвар, які можуть призвести до атомної катастрофи. Фантастична оповідь, символіко-алегоричний характер і широкі філософські узагальнення у творах Дж. Апдайка, К.-А.Портера, Дж.-Р. Толк’єна, Р. Шеклі, Р. Бредбері, С. Лема, А. і Б.Стругацьких та ін.). Вирішення головних причин бездуховності у літературі через тему розбіжності між ідеалами, які проголошуються суспільством, й облудною практикою: у швейцарській драматургії – Ф. Дюрренматт (“Візит старої дами”, 1956. “Новий роман” (“антироман”) – заперечення екзистенціалізму. Антироман – жанровий різновид французького модерного роману 1940-1970-х рр. П’єса французького драматурга Е. Іюнеско “Носороги” (1959) – вічна історія про антилюдяність тоталітарного режиму. Магічний реалізм у латиноамериканській літературі (А. Карпент’єр, Ж. Амаду, Г. Гарсія Маркес, М. Варгас Льоса, М. Астуріас). Повоєнна література США: В. Фолкнер, Е. Хемінгуей, Дж. Стейнбек.

Соціалістичний реалізм у літературі Радянського Союзу та країнах соціалістичної співдружності – література лояльності до влади в умовах існування тоталітарного режиму. Твори напівправди – “Піднята цілина” М. Шолохова, “Хліб” О. Толстого, “Молода гвардія” О. Фадеєва. Викриття вад тоталітаризму та використання літературних й художніх засобів боротьби проти нього у літературі. Заборонена творів Б. Пастернака (роман “Доктор Живаго”), А. Платонова, Й. Бродського, В. Войновича. Проблеми добра й зла, сенсу життя, людських стосунків у прозі В. Астаф’єва, Ч. Айтматова, В. Бикова, Г. Бакланова, поезії Є. Євтушенко, Р. Рождественського.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

«ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

1. Миронова В.М., Михайлова О.Г., Мегела І.П., Лефтерова О.М., Пухальська Н.Я. Антична література : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Либідь, 2005.
2. Пашенко В.І., Пашенко Н.І. Античналітература: Підручник. - К., 2001. - 718 с.
3. Мегела І. П. Література європейського Середовіччя. Курс лекцій / Навчальний посібник. – К.: ВД Дмитра Бурого, 2016. – 416 с.
4. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К.: ВД «КМ Академія», 2004. – 360 с.
5. Мегела І. П. Ейдоси літературознавчого дискурсу. – К.: ВД Дмитра Бурого, 2016. – 448 с.

12.НАВЧАННЯ: Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

13.МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

-Поточний контроль: (60%): усне опитування, виступи на семінарах, контрольна робота.

-Підсумковий контроль:(40%, диференційований залік): підсумкова залікова комплексна контрольна робота (тестові завдання, теоретичні питання)

14.МОВА НАВЧАННЯ: українська

Опис модуля з дисципліни «Методика навчання іноземної мови»

1. КОД: 2.2.05

2. ТИП: нормативний

3. РІК НАВЧАННЯ: третій

4. СЕМЕСТР: 5

5. КІЛЬКІСТЬ КРЕДИТІВ ЄКТС: 5

6. ЛЕКТОР: доц. С.О.Рябушко, викл.Кесіолар П.Д.

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання вивчення дисципліни: опанувати головними компонентами теорій сучасного навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах і на цій основі навчити студентів використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань; ознайомити студентів із сучасними тенденціями навчання ІМ і культур як у нашій країні, так і за кордоном, розкрити суть складових частин і засобів сучасної методики як науки; спрямувати студентів на творчий пошук під час практичної діяльності у школі; сформувати у студентів під час практичних занять професійно-методичні вміння, необхідні для плідної роботи в галузі навчання ІМ і культур; залучити майбутніх учителів до опрацювання спеціальної науково-методичної літератури, що має стати джерелом постійної роботи над собою з метою удосконалення професійної компетентності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: системи мови та основні лінгвістичні і методичні категорії, а також культуру країни, мову якої він/вона викладає, її історію і сучасні проблеми розвитку, в тому числі проблеми зарубіжних однолітків учнів, з якими він/вона працює; основні положення загальноосвітньої концепції на певному етапі розвитку суспільства, державної загальноосвітньої політики, в тому числі і з ІМ; психологію особистості учня на різних етапах його розвитку, закономірності оволодіння ІМ і культур у навчальних умовах; основні вимоги, які висуваються суспільством і наукою до вчителя, його методичної майстерності та особистісних якостей; основні закономірності навчання ІМ і культур, а також зміст і специфіку усіх складників процесу навчання: цілі, зміст, методи, засоби навчання з точки зору їхнього історичного розвитку і сучасного стану.

вміти: навчати учнів; організувати позаурочну діяльність учнів; вести методичну роботу; працювати з батьками; реалізовувати навчально-наукову діяльність.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. ПРЕРЕКВІЗИТ: педагогіка, психологія, методика навчання літератури.

КОРЕКВІЗИТ: лінгвістика, практичний курс іноземної мови

10. ЗМІСТ КУРСУ:

Методика навчання іноземних мов і культур як наука (як навчальна дисципліна, як освітня технологія); методи дослідження в методиці навчання ІМ і культур; зв'язок методики з іншими науками (педагогіка, психологія, психолінгвістика, лінгвістика, література, соціологія, країнознавство (лінгвокраїнознавство), інформатика, кібернетика);

Система навчання ІМ і культур; підходи до навчання ІМ і культур (комунікативно-діяльнісний, компетентнісний, культурологічний та ін.); цілі, зміст, засоби, принципи, методи і технології навчання ІМ і культур;

Контроль у навчанні ІМ і культур; цілі, функції, види, засоби, форми контролю; вимоги до контролю; об'єкти, критерії і параметри контролю та оцінювання;

Методика формування мовленнєвих компетентностей (фонетичної, лексичної, граматичної, техніці письма і читання);

Методика формування мовленнєвих компетентностей (в аудіюванні, говорінні, читанні, письмі);

Методика формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності (цілі, етапи, засоби та ін.); контроль рівня сформованості лінгвосоціокультурної компетентності;

Організація і забезпечення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів загальноосвітніх навчальних закладів (планування, самостійна та позакласна робота з ІМ);

Особливості поглибленого навчання ІМ і культур у загальноосвітніх навчальних закладах;

Методи і технології навчання ІМ і культур в історичному аспекті.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бориско Н.Ф. Сам себе методист или советы изучающему иностранные языки. – К.: Фирма «ИНКОС», 2001. – 267 с.

2. Вишневський О.І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник. – К.: Знання, 2011. – 206 с.

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Борско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.

4. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочн. пособие / Е.А. Маслыко, П.К. Бабинская, А.Ф. Будько и др. – Минск: Вышэйш. Школа, 2001. – 522 с.

5. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник]. – К.: Ленвіт, 2008. – 235 с.

6. Щукин А.Н. Лингводидактический энциклопедический словарь более 2000 единиц. – М.: Астрель: АСТ: Хранитель, 2007. – 746 с.

12. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

13. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ: іспит

14. МОВА НАВЧАННЯ: українська, румунська.

Методика навчання світової літератури

1. **КОД МОДУЛЯ:** ПНД 2.2.05

2. **ТИП МОДУЛЯ:** професійно-нормативний

3. **РІК НАВЧАННЯ:** 3

4. СЕМЕСТР: 5

5. ОБСЯГ МОДУЛЯ:

кількість кредитів ЄКТС: 4

загальна кількість годин: 120

аудиторні години: 48

лекції: 20

семінари: 20

лабораторні: 6

6. ЛЕКТОР (и): доцент: Білоброва Т.А.

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: сучасний стан розвитку методики викладання світової літератури; основні положення нової Концепції літературної освіти, державних стандартів базової і повної середньої освіти, зміст діючих шкільних програм, навчально-методичних комплексів зі світової літератури; орієнтуватися в літературознавчій та методичній теоріях; визначати освітні цілі і завдання шкільного курсу «Шкільний курс світової літератури та методика його викладання» на кожному етапі навчання предмета;

вміти: висвітлити загальні питання методики навчання світової літератури в середній загальноосвітній школі; складати план і конспект уроку; проводити різні види опитування, аргументовано оцінювати усні та письмові висловлювання учнів; використовувати технічні засоби навчання і різні засоби наочності у навчальному процесі.

8. СПОСІБ НАВЧАННЯ: аудиторне

9. НЕОБХІДНІ ОBOB"ЯЗКОВІ ПОПЕРЕДНІ ТА СУПУТНІ МОДУЛІ:

-Пререквізит: Теорія та історія світової літератури

-Кореквізит: Методика навчання іноземної мови

10. ЗМІСТ МОДУЛЯ:

Тема 1. **Методологічні основи викладання світової літератури. Елементи дидактики вищої школи в методичному дискурсі.** Сучасні методологічні аспекти викладання світової літератури у вищій школі. Принципи методики викладання світової літератури у вищій школі. Формування методологічних засад викладання світової літератури у вищій школі. Ідея Університету в контексті методології викладання світової літератури. Методика викладання світової літератури як наука. Об'єкт і предмет дослідження методики викладання світової літератури. Специфічні методи дослідження в галузі викладання світової літератури. Генеза методики викладання світової літератури в Україні. Сучасний стан викладання світової літератури. Наукові та прикладні функції методики літератури.

Тема 2. **Специфіка викладання світової літератури у вищій школі. Професійні вимоги до викладача. Студент і література**

Світова література як предмет вивчення у вищій школі. Викладач світової літератури і професійні вимоги до нього. Проблеми педагогічної етики у практиці викладання. Теорія гармонійної комунікації Д. Карнегі у методичній системі викладача зарубіжної літератури. Психолого-вікові особливості студента-читача. **Методи, форми та засоби вивчення літератури** Поняття методу викладання літератури. Основні методи ефективного викладання світової літератури. Засоби викладання літератури. Планування та організація праці викладача літератури. Методична допомога викладачеві світової літератури. Типи занять у вищому навчальному закладі зі світової літератури. Засади нейролінгвістичного

програмування у викладанні світової літератури. **Етапи вивчення твору світової літератури. Оцінювання.** Підготовка до сприйняття. Читання тексту. Підготовка до аналізу. Аналіз художнього твору. Шляхи аналізу. Підсумки вивчення літературного твору. Творчі роботи студентів. Види літературних занять у школі. Діагностика, контроль та оцінювання навчання.

Методологія і методика аналізу художнього твору. Методика шкільного аналізу художнього твору. Особливості аналізу творів різних жанрів.Методологічні засади і типологія шкільного аналізу художнього твору. Методика визначення ідейно-тематичної основи твору. Послідовність розкриття образу-персонажа. Принципи аналізу художнього тексту. Шкільний аналіз епічних творів. Орієнтовний план аналізу епічного твору. Вивчення ліричних творів у школі. Орієнтовний план аналізу ліричного твору. Особливості вивчення драматичних творів. Специфіка аналізу міжродових жанрів. Шкільний аналіз фольклорних творів.

Методика вивчення систематичного курсу літератури. Питання теорії літератури у вузівському вивченні. Родо-жанрова специфіка світової літератури в академічному курсі. Вивчення біографії письменника. Розвиток мовлення студентів у системі літературної освіти. Моделювання тематичного змісту занять в системі їх педагогічно-методичної типології. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів.

Діалогізм і проблемність як принципи сучасного прочитання зарубіжної літератури. Філософсько-психологічні засади інноваційної діяльності в галузі літературної освіти. Види діалогів на уроках зарубіжної літератури. Проблемні ситуації і питання літературного характеру.

Тема 1.3. Інновації у методиці навчання зарубіжної літератури.

Інноваційні технології навчання зарубіжної літератури. Інноваційні прийоми навчання зарубіжної літератури. Інтеграційні типи літературних занять: урок – історичне дослідження, урок – філософське дослідження, урок – літературно-біблійне дослідження, урок – психологічне дослідження. Інформаційні технології у навчанні зарубіжної літератури.

11.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бандура О. М. Вивчення елементів теорії літератури в 4—7 класах : посіб. для вчителів / О. М. Бандура. — К.: Рад. школа, 1981. — 129 с.
2. Бугайко Т.Ф., Бугайко Ф.Ф. Майстерність учителя-словесника. - К.: Рад. школа, 1963.- 188 с.
3. Куцевол О. М. Життя і творчість письменника в дзеркалі «поетичної критики»: навч. посіб. / О. М. Куцевол. — Вінниця, 2010. — 279 с.
4. Куцевол О. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури : монографія / Куцевол О. — Вінниця: Глобус-Прес, 2006. — 348 с.
5. Градовський А. В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика : монографія / А. В. Градовський. — Черкаси: Брама, 2003. — 292 с.

12.МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

-Поточний контроль: (60%): усне опитування, виступи на семінарах, контрольна робота.

-Підсумковий контроль:(40%, диференційований залік): підсумкова залікова комплексна контрольна робота (тестові завдання, теоретичні питання)

13. **ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ:** іспит

14. **МОВА НАВЧАННЯ:** українська

Румунська мова: теоретичний та практичний курс

1. **КОД:** ПНД 2.2.1.01

2. **ТИП:** нормативний

3. **РІК НАВЧАННЯ:** 1,2,3,4

4. **СЕМЕСТР:** 1,2,3,4,5,6,7,8

5. **ОБСЯГ МОДУЛЯ:**

кількість кредитів ЄКТС: 42

загальна кількість годин: 1260

аудиторні години:

лекції: 56

практичні: 364

семінари: 72

6. **ЛЕКТОР (и):** : доц. Голованова О.М., викл. Кесіолар П.Д.

9.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання вивчення дисципліни: вивчення теоретичних основ фонетики, морфології, синтаксису, стилістики румунської мови – систему морфологічних категорій і форм слів різних частин мови та способи словотворення; оволодіння майбутніми фахівцями елементами інноваційних технологій та здатністю впроваджувати їх у навчально-виховний процес; формування основних мовних навичок та реалізація їх у стилістично різноманітних ситуаціях мовного характеру; ознайомлення із особливостями формування, становлення і розвитку румунської мови; аналіз відмінностей румунської мови від її мови-основи; навчання працювати зі словниками румунської мови; навчання аналізувати уривки текстів на різних рівнях мови із залученням термінології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: лінгвістичний, анатомо-фізіологічний та акустичний аспекти аналізу звуків мови; методи фонетичних досліджень; літературну вимову сучасної румунської мови; систему голосних та приголосних фонем; характеристики сучасної румунської мови та її національних варіантів; розуміти сучасну румунську літературну мову як унормовану літературну форму загальнонародної румунської мови від часів І.Редулеску, В.Александрі і до нашого часу

вміти: розуміти теоретичні проблеми фонетики і фонології у тісному зв'язку з генезисом науки; виділяти основні напрями сучасної теорії; формувати основні положення фонології; робити аналіз окремих фонетичних явищ та теоретичні узагальнення, спираючись на положення про єдність мови та мислення, співвідношення форми та змісту; пояснювати проблеми періодизації історії румунської мови; науково грамотно застосовувати набуті теоретичні знання при аналізі мовних явищ певного періоду; досліджувати певні мовні явища з історичного погляду; презентувати опрацьованні першоджерела румунською мовою; користуватись лексикографічними ресурсами румунської мови; перекладати аутентичні навчальні тексти за допомогою двомовних і одномовних словників; виділяти і встановлювати взаємозв'язки між складовими та напрямими навчання і виховання; аналізувати та діагностувати мовні та літературні явища; робити лінгвістичний аналіз художнього тексту, який складається з:

- фонетичного аналізу;
- прозодичного аналізу (якщо текст складено у віршах);
- лексичного аналізу;
- морфологічного аналізу;

- синтаксичного аналізу;
- стилістичного аналізу.

8. ФОРМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ: аудиторне навчання

9. КОРЕКВІЗИТ: Лінгвістика, вступ до романської філології, практичний курс румунської мови

10. ЗМІСТ КУРСУ:

Фонетика. Предмет і завдання фонетики сучасної румунської мови. Загальна характеристика звукової системи румунської мови. Основні фонетичні одиниці мови: сегментарні та надсегментарні. Аспекти вивчення звуків мови. Голосні та приголосні звуки: фонетична характеристика та класифікація. Діфтонгі, тріфтонгі. Артикуляційна база румунської мови. Акустична сутність звуків мови. Функціональний аспект мовного звуку.

Історичні та позиційні чергування голосних та приголосних в румунській мові. Фонологія, як розділ фонетики. Фонологічний аспект у вивченні звуків мови. Фонологічні школи, концепції. Вивчення фонемі російськими лінгвістами (Л.В. Щерба). Празька фонологічна школа. Моделі розподілу. Теорія американського дескриптивного мовознавства. Фонема, як дискретна одиниця потоку мови. Фонема та її реалізації. Функції фонемі. Види варіантів фонемі.

Фонологічний статус та фонетичний зміст складу. Склад як носій супрасегментних характеристик. Функції складу. Теорії складу. Пояснення складоутворення та складоподілу в світлі силабічної теорії Л.В.Щерби.

Просодичний рівень фонетичного аналізу румунської мови. Визначення понять “інтонація”, “просодія” у сучасній лінгвістиці. Мелодика різних типів речень.

Фоностилістика румунської мови. Поняття стилю. Функціональні стилі мовлення. Проблеми визначення розмовних стилів. Повний та неповний стилі мовлення.

Періодизація історії румунської мови.. Основні етапи в еволюції граматичної системи румунської мови. Історія румунського народу та розвиток словарного складу.

Розвиток сучасної румунської фонетичної системи в зв'язку з особливостями сучасної румунської орфографії.

Аналіз румунських літературних пам'яток. Порівняння граматичних систем народної латині та сучасної румунської мови.

Виникнення романських мов та їх вплив на формування національного румунського діалекту.

Орфоепія. Промовляючі норми. Побудова літературного проголошення. Стилї літературної вимови. Принципи відхилення від літературної вимови. Літературні норми у вимові голосних і приголосних.. Орфографія. Співвідношення орфоепія/орфографія.

Графіка та правопис. Специфіка графічної системи сучасної румунської мови.. Складовий принцип румунської графіки.. Правопис та проголошення. Історичний, фонетичний, традиційний та смисловий принципи румунського правопису. Правопис складних та складових слів. Написання слів разом або окремо. Написання первинних літер. Принципи сучасного румунського правопису - фонетичний принцип, морфологічний принцип, етимологічний принцип, семантичний принцип.

Лексикологія. Предмет і завдання лексикології румунської мови Лексика румунської мови як система. Основні характеристики і тенденції розвитку лексичної системи румунської мови. Розділи лексикології: семасіологія, фразеологія, лексикографія. Лінгвістичний статус лексичних одиниць. Лексико-семантичне поле. Семантичний парадигматичний ряд. Слово як основна мовна одиниця на лексичному рівні. Слово у співвідношенні мова - мовлення; слово як система значень; слово у парадигматичному та синтагматичному плані.

Словоутворення. Утворення слів у румунській мові та його роль у збагаченні вокабуляру мови. Дериваційна (словотворча) модель та морфологічна структура слова. Походження суфіксів та префіксів румунської мови. Суфіксація. Утворення слів різних частин мови за допомогою суфіксів. Префіксація. Парасинтетичні утворення. Регресивна деривація. Словоскладання. Перехід слова з однієї частини мови в іншу як плідний спосіб утворення слів у мові. Аббревіація.

Семантична структура - лексичний рівень, категоріальне і граматичне значення. Основні типи лексичних значень. Пряме і переносне значення. Вільне і зв'язане значення (види зв'язаних значень). Похідні і непохідні значення.

Полісемія. Метонімічні і метафоричні переносні значення. Омонімія в лексичній системі сучасної румунської мови. Класифікація омонімів. Специфіка, походження і прояви омонімії в лексичній системі сучасної румунської мови. Паронімія в лексичній системі сучасної румунської мови. Причини паронімічних замінів. Види паронімів. Синонімія в лексичній системі сучасної румунської мови. Поняття синонімії. Лексична синонімія. Критерії класифікації і види синонімів. Семантичні функції синонімів. Антонімія в лексичній системі сучасної румунської мови. Критерії та класифікація антонімів. Семантична функція антонімів.

Лексичний склад сучасної румунської мови. Румунська лексика з точки зору походження. Основні групи запозичень у складі лексики румунської мови. Шляхи і причини запозичень. Проблеми адаптації запозичень зі споріднених мов.

Лексика румунської мови з функціональної точки зору. Загальноживана та спеціальна лексика. Діалектизми. Професійна лексика. Терміни. Жаргон.

Лексика румунської мови з точки зору активного і пасивного запасу. Застарілі слова (історизми та архаїзми). Неологізми.

Стилістичне розшарування лексики. Лексичні особливості функціональних стилів (розмовного, офіційно-ділового, наукового, публіцистичного, художнього).

Фразеологія сучасної румунської мови. Фразеологізм як лінгвістична одиниця. Формальні, семантичні та функціональні особливості фразеологічних одиниць. Критерії класифікації. Формальна та семантична класифікації фразеологічних одиниць.

Румунська лексикографія. Історія розвитку румунської лексикографії. Енциклопедичні та лінгвістичні словники. Види лінгвістичних словників.

М о р ф о л о г і я – розділ граматики, який вивчає слово як граматичну одиницю мови з погляду притаманних йому граматичних значень і форм та лексико-граматичні класи слів — частини мови — їх граматичні категорії, систему словозміни і формотворення; морфемна будова слів різних частин мови - як предмет вивчення.

Граматичне значення, граматична (морфологічна) категорія, граматичні форми. Основні способи вираження граматичних значень. Будова слова. Види морфем. Морфеми

та словотвірний аналіз. Словотвір сучасної румунської літературної мови. Словотвірні засоби і моделі. Загальна характеристика морфологічної системи сучасної румунської мови. Граматична класифікація слів.

Частини мови. Іменник. Семантико-граматична характеристика. Види іменників. Творення іменників. Категорія роду іменників. Категорія числа іменників. Категорія визначеності/невизначеності іменників. Прикметник. Види прикметників за будовою і значенням. Словотвір прикметників. Граматичні категорії прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Числівник. Граматичні категорії. Класифікація числівників (кількісні; порядкові; дробові; спеціальні форми тощо). Займенник. Загальна характеристика, розряди займенників. Відмінкові форми особових займенників. Дієслово. Семантико-граматична характеристика. Види дієслів і дієслівні форми. Граматичні категорії дієслова: особа, число, вид (творення видових форм). Категорія часу дієслова у сучасній румунській мові. Спосіб дієслова як морфологічна категорія. Дійсний спосіб. Наказовий спосіб, форми вираження та значення. Умовний спосіб. Переповідний спосіб. Неособові форми дієслова: інфінітив; дієприкметник, дієприслівник. Прислівник. Загальна характеристика. Походження і склад прислівників. Творення. Види прислівників за значенням. Вживання. Прийменник, походження і склад прийменників. Класифікація. Частка. Походження. Види часток за значенням. Сполучник. Походження і значення. Сполучники сурядності і підрядності. Вигук. Значення та функції вигуків. Використання вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис. Предмет синтаксису. Синтаксичні одиниці - словосполучення і речення. Поняття речення. Основні ознаки речення: предикативність, модальність, інтонація. Граматична оформленість речення. Словосполучення. Види словосполучень, їх граматична організація. Види підрядного зв'язку у словосполученнях: узгодження, керування, прилягання. Модальні типи речень: розповідні, питальні, спонукальні речення. Окличні речення. Просте речення. Головні члени речення. Підмет. Способи вираження підмета. Присудок. Види присудків. Другорядні члени речення. Додаток. Означення. Прикладка. Обставина. Просте ускладнене речення. Речення з відокремленими членами. Складне речення. Складносурядні речення, їх типи. Складнопідрядні речення, їх типи. Перехідні випадки між сурядністю та підрядністю. Безсполучникові складні речення. Актуальне членування речення. Способи передачі чужої мови.

Стилістика як лінгвістична наука. Стилістика Ш.Балі. Предмет і задачі стилістики. Предмет літературної стилістики. Предмет лінгвістичної стилістики.

Функціональні стилі. Характеристика стилю як лінгвістичної категорії. Комунікативні фактори та стилістичні характеристики висловлювання. Класифікація стилів.

Мовні норми. Характеристика «нормального» висловлення. Лінгвістична норма. Літературна норма. Комунікативна норма. Внутрішня норма. Нейтральна норма. Норма і стиль. Мовні регістри. Типи текстів. Тональність текстів.

Стилістика частин мов. Синтаксична стилістика. Стилістичний аспект іменника й займенника. Стилістичне значення вербальних форм. Повідомлення і висловлення. Граматико-стилістичні показники.

Стилістична лексикологія. Конотативне та денотативне значення. Полісемія та моносемія, типи. Лексичне поле. Семантичне поле. Експресивне значення слів.

Стилістичні фігури. Парадигматичне поле та синтагматичне поле в тексті. Повторення. Типи повторень. антитеза; іронія; лейтмотив.

Тропи. Загальна характеристика тропів. Метафора, типи. Метонімія, типи. Синецдоха як тип метонімії. Алгоритм, персоніфікація, кiasm, оксимора; літота, евфемізм, антифраза, гіпербола.

11.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Tatiana Cartaleanu, *Textul. Aspecte ale analizei lingvistice*, Lumina, Chişinău-1993.
2. Constantin Parfene, *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală*, Polirom, București, 1999.
3. Emilia Parpală, *Introducere în stilistică*, Universitaria, Craiova, 2006.
4. Marcus Solomon, *Întâlnirea extremelor. Scriitori – în orizontul științei*, Paralela 45, Pitești, 2005.
5. D.D. Braşoveanu, *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Clusium, 1997.
6. Mircea Goga, *Gramatica limbii române fără profesor*, Editura Dacia, Cluj-Napoca., 1995.
7. Academia Română Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan-Al. Rosetti, *Gramatica limbii române*, vol. I, Editura Academiei Române, București, 2005
8. Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, E.U.B.,2002.
9. Golovanova, Elena, *Analiza lingvistică a textului*, Izmail, 2013

12.ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

13.МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

- Поточний контроль: (60%): усне опитування, виступи на семінарах, контрольна робота.

- Підсумковий контроль: (40%, іспит): підсумкова комплексна контрольна робота (тестові завдання, теоретичні питання)

14.МОВА НАВЧАННЯ: румунська, українська